

༡༡། ལ་དྲགས་གྱི་བྱ་བྱིན།

བསྐྱེད་པ་བློ་དཔལ། བྱི་གྲང་ཆེ་ཆེ་བ་ལྷན་ལས་སྦྱོན་གྱུར།
དཔལ་རྒྱུ་རྒྱས་མཁུན། ལ་དྲགས་སྤྱི་དབང་བ་ཕྱན་ཚོགས་ནམ་རྒྱལ།
སྤྱི་བརྒྱལ་ལས་རིམ་ནང་བཟུགས་སྤྱི་བ་། དབྱིན་བྱང་མཁུན་པོ་ཕྱན་ཚོགས་རྒྱལ་མཁུན།

༡༡། དགེ་སྲུང་ཚོགས་ནི། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༥ ལོའི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༥ ལ་སྤྱི་སྡེ། རྒྱུ་དུས་ནས་དབྱུང་ས་
ལ་དུགས་ནང་པའི་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་གཞི་རིམ་འཛིན་གྲྭ་བརྒྱུད། སློབ་འཁྲིད་བར་ཐོན་
ནས་ Bachelor Education སི་རི་ལྷ་གའི་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭར་རྒྱུགས་ལོན་བྱས་པ་དང་།
སྐར་རབ་འབྲམས་པ་ AM དབྱུང་ས་ལ་དུགས་ནང་པའི་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ནས་ལེགས་ཐོན་བྱུང་།
ཁོང་ནི་མི་དྲང་པོ་ཞིག་དང་ནང་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ལ་མཁས་པའི་ཚོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད།
རང་འབྱུང་སྤྱི་ཁམས་ལ་དགའ་བས་ལ་དུགས་ཀྱི་འདབ་ཆགས་རིགས་བར་ཞིབ་འཇུག་དང་འབྲེལ།
ཚུ་ཚོན་གྱི་རི་མོའི་ལམ་ནས་ཞིབ་རྒྱས་ཀྱིས་གསལ་སྟོན་བྱས་པ་དེ་ནི་ཉི་མ་ལ་ཡའི་ཁྲུལ་དུ་སློབ་
ཆགས་རིགས་པའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྟོང་ཆ་དེ་བཀའ་ལྷན་པ་བྱུང་ཡོད།

ཁོང་སློབ་གྲྭ་ཐོན་ནས་ལྷ་མཁུད་དེ་རྩུབ་བཙོན་ཆེན་པོས་རང་སྤྱོད་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་གི་
སློབ་གྲྭའི་དགོ་ཆའ་དུ་གྱུར་པ་མ་ཟད། རིག་ཅལ་སློབ་ཐོན་གྱི་ཐབས་ལམ་བརྒྱུད་དེ་སློབ་བྱིད་བྱས་པར་
བརྟེན། མྱེའི་རྒྱལ་སའི་ནང་སློབ་བྱིད་དགོ་ཆའ་ཅེ་སྤུད་དེ་གྱུར། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་ཁོང་རྒྱ་གར་ནང་
དུ་ཤེས་ཡོན་སློབ་བྱིད་མཁས་པའི་གྲགས་པ་བྱུང་ནས་དགོ་ཆའ་དཔེ་མཚོན་གྱི་གཟེངས་རྟགས་
Ideal Teacher Award དེ་མ་རྒྱ་ར་ཤའའི་མངའ་སྡེའི་ནང་དུ་བཞེས་པ་དང་། མི་རིང་བར་སྤྱི་
ལོ་ ༢༠༡༢ ལོར་ལ་དུགས་རི་སྤྱོད་ས་གཞུང་འཛིན་ཁང་ LAHDC རྣམ་དགོ་ཆའ་ཆེན་མོ་ལེགས་
ཤོས་ Best Master/Teacher Award ཀྱི་གཟེངས་རྟགས་ཐོབ། ཁོང་གིས་ལ་དུགས་ཀྱི་
གཞིན་ཏུ་རྣམས་ལ་ནང་ཚོས་ཀྱི་སློབ་སྟོན་དང་། རིག་གཞུང་དར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ལ་དགའ་སྤྱད་
ལུས་པ་མེད་པའི་ལེགས་སྤྱིས་མི་ཆེ་གང་གི་རིང་ལ་སྤུལ་ཡོད།

སྤུངས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཁོང་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལོར་པོ་བའི་ནད་ཞིག་པོག་ནས་ལས་སྡེལ་གྱིས་སྤྱིན་
བས་དགོས་ངེས་ཀྱི་ངལ་གསོ་མ་བྱུང་བར་བརྟེན། སྤྱི་དབང་བ་རྗེ་ནང་དུ་འཛིག་རྟེན་འདིར་ཆེའི་པན་
པ་རྗེགས་བར་བྱས། ཡིན་ནའང་དབྱུགས་མ་ཆད་པའི་སློབ་རོལ་དུ་ཁོང་གི་གཅེན་པོ་སྤྱི་དཔོན་
འཛིགས་མེད་ཀྱིས་ཁོ་བར་ལག་ཐོག་ཁ་བར་བཏང་སྟེ་བཀའ་སློབ་ཚིག་འགའ་དང་སྤྱགས་སློབ་ཞིག་ཁ་

པར་བརྒྱུད་གནང་རོགས་ཟེར་བར། མི་ཉལ་པའི་སྐོར་ཚིག་ཁ་ཤས་དང། བྱིད་ཀྱི་མི་ཚོ་སྤང་ཡང་
བྱས་ཇེས་ཚེན་པོ་བཞག་སྐོར། ལྷག་པར་བྱིད་ཀྱིས་གྲིས་པའི་འདབ་ཆགས་རིག་པའི་སྐོར་ཀྱི་གྲིས་ཆ་
དེ་ཁོ་བོས་དཔར་འགྲེམས་ཀྱི་ལམ་ནས་བྱུངས་སྟེ་ལྷུ་བཤའ་པར་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་སོང་།
དེར་བརྟེན་བར་ལམ་ཁོ་བོས་ལས་ཀའི་བར་སེང་དག་ཏུ་བྱ་རྒྱ་དང། འབྲེལ་ཡོད་འདབ་ཆགས་རིགས་
པའི་དེབ་རིགས་ལས་བརྱུད་དེ། འབྲེལ་བཟོད་སྟོང་བསྐྱུས་ཤིག་བོད་ཡིག་ནང་བཀོད་དེ། འགོའི་རྒྱན་
རིས་ཁྱུང་ཁྱུང་དང། མཇུག་གིས་འཕྲོས་ནག་རིས་ཞིང་བྱིའུ་ཚོག་གས་མཇུག་སྐྱིལ་བ་བྱས། དེ་ཁོངས་
སྲུ་མ་ཚུད་པའི་ལ་དྲགས་ཀྱི་བྱ་རིགས་རེ་བྱང་ཁ་རུག་སྟག་བ་སྐོག་ཏུ་བསྟན་འཛིན་ནམ་རྒྱལ་གྱི་
འབྲེལ་བར་ནས་སྤངས། དེ་མིན་དགོས་ངེས་རེ་བྱང་ཁོ་བོས་བྱ་རྒྱ་ལས་སྤངས་ནས་མཇུག་སྐྱིལ་བྱས་བ་
འདི། དམ་པ་དེའི་བྱས་ཇེས་བྲན་གསོ་དང། ཁོང་གི་སྐོ་ཁ་འཚིམས་པའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱ་རྒྱའི་
ཚོམ་རིགས་གས་སྲུ་བཞག་ཡོད། ཞིབ་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ན་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་གི་བྱ་བྱིའུའི་མིང་
ཚིག་དག་ཐད་ཀར་བྱ་རྒྱའི་སྟོང་དུ་བཅའ་ཚོམ་བྱིད་བྱུབ་ཅེས།

འགྲི་བྱང་ཆེ་ཚང་གིན་ལས་སྐྱུན་གྲུབ་ཀྱིས། ༢༠༢༥ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༣ སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁྲུངས་
གནས་ལུམ་གྱི་ནིའི་པད་སྤྱངས་མཚོད་རྟེན་གྱི་འགྲེལ་དུ་གྲུབ་པར་བྱས་པས་དགེ་བར་གྱུར་ཅིག་
གྱུ། །།

ལྷན་ཁྲིམས་ལྟར་

(1) Common name: House Sparrow.

Scientific name: Commonpasser Domesticus

Local name: Chilpa མཚེལ་པ། ཁང་གྱི་ཕྱུ། རྣ་གྱི་ཕྱུ།

༄༅ །མཚེལ་པའི་ལུས་པོང་གི་ཚད་ནི་སྐྱི་
མཚོན་ 15cm ཡོད་ཅིང་། དེ་ནང་སོན་པའི་
ཁང་གྱི་ཕྱུ་པོ་དེའི་གཤོག་པའི་མདོག་སེ་སྐྱུག་གི་
སྙེང་དུ་ནག་རིས་ཡོད་པ་ལ། སྐལ་གཞུང་གི་སྐྱ་
མདོག་ཐལ་མདོག་ཡིན། དེའི་སྐྱད་པའི་གཞུང་
དུ་ཐལ་མདོག་དང་། ཞོག་མ་ནས་སྐྱོ་དག་
དཀར་པོར་ཡོད། ཁང་གྱི་ཕྱུ་པོ་དེའི་ཞོག་མ་
ནས་སྐྱོ་བར་ཐལ་མདོག་དང་། དེའི་སྐྱ་མདོག་
པོ་འདྲ་བ་དཀར་ཤས་ཆེ། ཚེལ་པ་ནི་བ་ཚང་ལྷ་
ཚོ་བྱས་ནས་ཁང་པའི་ཉེ་འཁོར་སྐྱང་རའི་ནང་དུ་
མཉམ་སྡོད་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ཚང་ནི་ཁང་པའི་
སྐལ་ཅེའི་བར་སེང་དང་། ཁང་པའི་གོང་ལའི་

ཤིང་སེང་དུ་ཚང་བཅའ། ཕྱིས་སྐྱ་དོ་ཅིགས་ཀྱི་ཁང་ཅིགས་གྲལ་འགྲིགས་པོ་དང་། ཨར་འདམ་
གྱི་ཁང་བ་ཅིགས་པས་ཚང་བཅའ་ས་མེད་པར་མཚེལ་པའི་ཁ་གྲངས་ཉུང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།
ལྷག་པར་དུ་ཤིང་འབྲས་སྡོད་པོ་དང་། ཚོད་མར་དུག་རྣམ་བཏབ་པར་བརྟེན་འབྲུའི་བ་གྱི་ལུས་
ཚོས་པས་ཟས་དུག་ཕོགས་ནས་ཤི་འགྲོ་བ་སོགས་གྱི་ཕྱུ་ཁ་གྲངས་སྡོད་ཉེན་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།
མཚེལ་པ་ནི་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྱུ་གང་སར་མཐོང་བྱུང།

(2) Common name: Common Rose Finch

Scientific name: *Carpodacus erythrinus*

Local name: Rijeu Gomar རི་བྱིའུ་མགོ་དམར།

༡༡། རི་བྱིའུ་མགོ་དམར་གྱི་ལྷན་པོའི་རིང་
 ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༣-༡༥cm ཡོད་ཅིང་།
 རྩལ་ས་ཁོངས་ནི་ཡོ་རོབ་དང་། ཞེ་ཤི་ཡའི་ས་
 རྩལ་དུ་ཡོད་པ་དག་གི་གཟུགས་དབྱིབས་སྤྱོད་
 བྱ་མི་འདྲ་སྤང་། འདི་རིགས་ནི་བོད་དང་ཉི་མ་
 ལ་ཡའི་རྩལ་དུ་གནས། དེའི་གཟུགས་དབྱིབས་
 མཚེལ་བ་འདྲ་བ་ལ་ལྷན་པོ་དམར་མདངས་
 ཡོད་པ་དང་། དེ་རིགས་ལ་དྲགས་རྒྱ་ར་སི་དང་
 ལྷ་རུའི་ཡུལ་སྤང། ཟངས་དཀར། ལུབ་ར་
 སོགས་ཀྱི་རྩལ་དུ་མཐོང་བྱུང།

(3) Common name: Rosefinch

Scientific name: *Carpodacus erythrinus*

Local name: Khang Cheu Dogmar ཁང་གྱི་ཕུ་མདོག་དམར།

ཡིན།

༄༅། །ཁང་གྱི་ཕུ་མདོག་དམར་གྱི་གཟུགས་
 བོད་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༣-༡༥ བར་ཡོད་
 བོད་དང་ཉི་མ་ལ་ཡུའི་ཁང་གྱི་ཕུ་མདོག་དམར་
 བོ་མགོ་དང་བྲང་དམར་བ་མ་གཉོགས་གཞན་
 ལུས་དབྱེབས་ཁང་གྱི་ཕུ་དང་འདྲ། དེ་དབྱར་
 ས་མཐོ་ས་ནགས་སེང་དུ་འདུག་ཅིང་དགུན་
 གངས་བབས་སྐབས་ས་དམར་སར་འབབ་
 བར་བྱེད། དེ་རིགས་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་
 དབང་འདུས་ཕོ་བྲང་གཞན་སྤོགས་སུ་མཐོང་།
 དེས་སྒོང་ང་ལྗང་ཁུ་རེ་གཉིས་ཅམ་འཛོག་པ་

(4) Common name: Fire-Front Serin

Scientific name: Serinus Pusillus

Local name: Khambu Tsek Tsek ཁམ་བུ་ཅེག་ཅེག

༄༅ །ཁམ་བུ་ཅེག་ཅེག་གི་ལྷན་པོའི་རིང་ཆད་
ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༡-༡༣cm ཡོད་ཅིང་། དེའི་ལྷན་
མདོག་ནི་མཆིལ་བ་དང་འབྲ་བ་ལ་ཕྱན་བུ་ནག་བ་
ཡོད་ཁྲབ་ཁོངས་ཡོ་རོབ་ཁྲུལ་དང་། ཉི་མ་ལ་
ཡའི་རི་རྒྱད། ལ་དྲུགས་ཁྲུལ་གྱི་རི་མཐོའི་རི་ཁྲུལ་
དུ་གནས་སྡོད་བྱེད་དེ། རྒྱད་སྡེལ་མ་བྱེད་པའི་
དུས་སུ་ཁྲུ་ཚུང་དུ་བྱས་ནས་ལྡང་ཚོར་གྱི་སེང་དུ་
སྡོ་འཚོལ་བར་བྱེད་དེས་རྩེའི་འབྲུ་གྲུ་དང་། ཚོ་
ཅའི་འབྲུ་གྲུ་དག་ཟ་བར་བྱེད། ཚུ་བརྒྱལ་ས་བདེ་
པོ་ཡོད་ན་ཉིན་རྒྱར་ལྷན་པོ་ཚུ་ལ་བསྐྱབ་པ་ཡིན། དེ་

ལ་དྲུགས་སྡེ་དང་། །ཤེལ། ཁྲིག་སེ། རུམ་སྐྱུག་སྐྱར་ཁ། སྐང་མེག་བྲག་ཅེ། མཁར་ཅེ། ལྷ་མ་
གཡུ་རྩ། སུ་རུ་སོགས་སུ་མཐོང་སྟེན།

(5) Comoon name: White Tailed Ruby Throat

Scientific name: Calliope Pectoralis

Local name: Ogmar Jugkar ཞོག་དམར་མཚུག་དཀར།

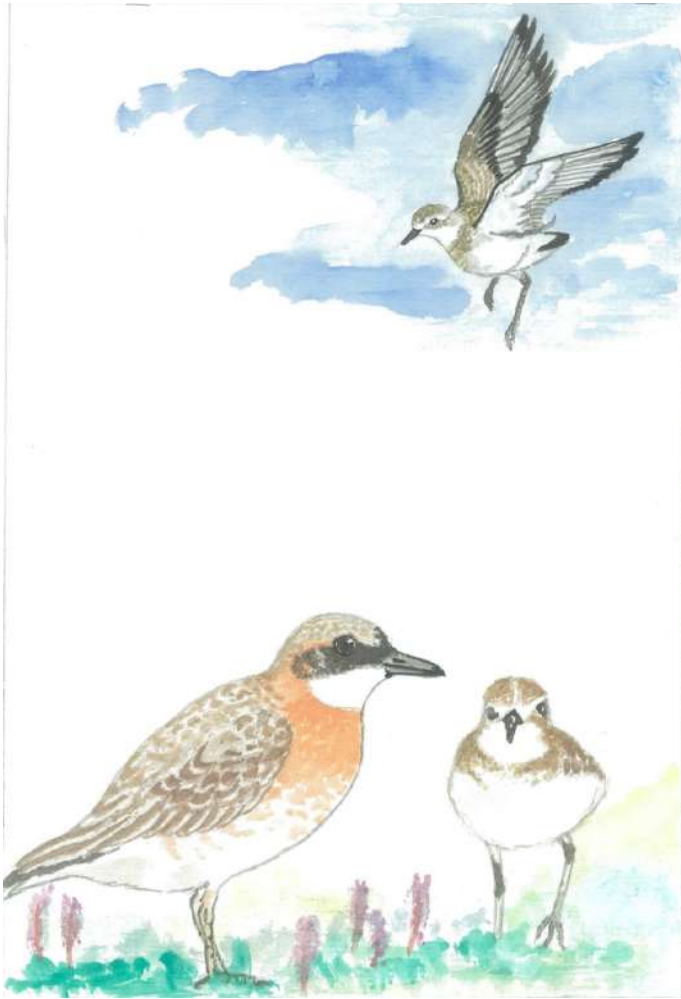
༡༡། གྲིའུ་ཞོག་དམར་མཚུག་
དཀར་དེའི་ལུས་ཤིའི་རིང་ཚད་ལ་སྟེ་
ཚོན་ ༠.༡༩-༠.༡༦ བར་དང་སྟེང་
ཚད་ལ་སྟེ་རྒྱ་ ༠.༣༠-༠.༣༦ བར་
ཡོད། དེའི་ཞོག་མ་དམར་ཞིང་བྲང་
ནག་ཤོ་ཐོད་པ་དང་མགྲིན་པ་དཀར་
བྲང་ཐལ་མདོག་དང་། གཤོག་པ་

དང་སྟོད་ཐལ་མདོག་སྟུག་ཤོ་མཚུག་མ་ནག་ཤིའི་གཡས་གཡོན་སྟེང་དང་མཚུག་མཐར་དཀར་
ལས་རྒྱན་པ་ཡོད། ཀླང་པ་ནག་ཤོ་ཡིན། དེ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྟེ་ཁྱི་ ༣༦༠༠-༤༠༠༠ བར་དུ་
འཚོ་གནས་བྱེད། གྲིའུ་འདི་རིགས་ལ་དྲགས་དང་། ཀའོ། ཞོ་རྒྱན་ལུལ་གྱི་ལུལ་དུ་མཐོང་ཐུབ།
དེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱད་འབྲིན་པ་དང་ས་སྟེང་དུ་གྲོགས་མ་དང་བྱེ་ལེབ་གྱི་སྟུག་གུ་སོགས་
འབྲུ་ཚོག་བྱ་བར་བྱེད།

(6) Common name: Mongolian Plover

Scientific name: Charadrius Mongolus

Local name: Sog Jeu Brangse སོག་གྲིལ་བྱང་སེ།

༡༡། །སོག་གྲིལ་བྱང་སེའི་ལྷན་པོའི་རིང་
 ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༤cm ཡོད་ཅིང་། སོ་དེའི་
 ཡོག་མ་དང་སློང་ཀར་སོ་ལ་ན་ཚོག་ན་བྱང་
 བར་སེ་སྐྱལ་རྒྱབ་བྱེ་མདོག་ཡིན། སོ་དེ་བྱེ་
 མའི་མདོག་འདྲ་བ་ཡོད་མཚུ་དང་རྐང་བ་རིང་
 སོ་དེ་སོག་ལྷན་སའི་པོ་རིའི་བྱེ་བྱང་དུ་གནས་
 སྤོད་བྱེད། དེ་རིགས་བོད་ཀྱི་ས་མཐོའི་བྱེ་བྱང་
 དུའང་ཡོད་པ་མ་ཟད་འཛམ་སྐོང་ས་གནས་
 བལ་ཆེ་བའི་མཚོ་འབྲམ་བྱེ་བྱང་དུ་མཐོང་
 ཟུབ།

(7) Common name: Dessert Wheatear

Scientific name: Oenanthe Deserti

Local name: Cheu Lugzi འྱིའུ་ལུག་ཇི།

༡༡། འྱིའུ་ལུག་ཇི་ཞེས་པ་ར་ལུག་གི་རྗེས་
 ལུ་བསྐྱོད་དེ་འབྲུ་ཚིག་འཚོལ་བར་བྱེད་པས་
 མིང་དེ་ལྟར་ཆག དེའི་ལུས་ཤོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་
 ཚོན་ ༡༥ དང་སྤྱིད་ཚད་སྤྱི་རྒྱ་ ༠.༡༥-༠.༣༤
 བར་ཡོད། ཤོ་མོ་གཉིས་ཀ་སྤྱི་མདོག་འབྲ་ཞིང་།
 མིག་གི་ཐང་ནས་ཨོག་མ་དང་གཤོག་སྒོ་མཇུག་
 མ་དག་ནག་ལ་གཞན་སྤྱི་ཤོ་དང་རྒྱབ་སྒོ་དག་གི་
 སྤྱི་མདོག་ཐལ་མདོག་དཀར་ཤས་ཆེ་བ་ཡོད་ཤོ་
 དེའི་ལུས་ཤོང་ཚུང་ཚུང་བ་ཡོད། འྱིའུ་དེ་རིགས་
 ཤོད་དང་ཉི་མ་ལ་ཡུའི་ཁུལ་དང་ཨེ་ཤི་ཡུ་དང་
 དཀྱིལ་ཤར་ཡུལ་གྱི་སོག་ཤོ་རྒྱབ་བྱང་དང་ཨ་རྩི་

རི་ཀའི་བྱང་ཤར་ཁུལ་སོགས་སུ་གནས། དེ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ལྷོ་ ༣༥༠༠ ཡས་མས་ཀྱི་ས་
 མཐོའི་སྤོང་དུ་གནས་སྤོད་བྱེད། དེ་བྱེ་ཐང་གི་ནང་དུ་འབྲུ་ཚིག་ཟ་བ་དང་ཚང་རི་འདེབས་ཀྱི་པ་
 ཤོང་འོག་སོགས་སུ་བཅའ་ནས་སྤོང་ང་སྤྱི་ཅམ་འདོག་བ་ཡིན། དེ་ལ་དུགས་བྱང་ཐང་ཁུལ་དང་།
 མཚོ་དཀར། མཚོ་མོ་རིལ་རིལ། སུམ་མདོ། རྒྱ་བུལ། ལ་ལོག་བྲག་ཅི། ལུབ་ཤི། རྒྱབ་རའི་ཁུལ་
 དུ་མཐོང་བྱུང།

(8) common name: Alpine Accentor

Scientific name: Prunella Collards

Local name: Bese སྤོ་སེ།

༡༡། །བྱིའུ་སྤོ་སེ་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀ་བྲང་
 གཡས་གཡོན་དུ་སྐྱ་མདོག་སེ་ཚུབ་ཏུ་ཡོད་དེའི་
 ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༥-༡༩ བར་
 དང་ཕོ་དེའི་ལུས་པོའི་སྤྱིང་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་ ༠.༩༥
 དང་མོ་དེར་སྤྱི་རྒྱ་ ༠.༣༩ ཅམ་ཡོད། མོ་དེ་
 མགོ་དང་ཨོག་མར་ཁ་ཐེག་ཡོད་ཅིང་མོ་དེ་ཐལ་
 མདོག་ཏུ་ཡོད་གཉིས་རྒྱབ་གཤོག་དུ་མདོག་དུ་
 དང་ཕོ་དེ་ཁ་མདོག་ནག་པར་ཡོད་གཉིས་ཀ་
 རྟེང་མཚུ་ནག་པོ་ལ་འོག་མཚུ་སེར་པོར་ཡོད།

(9) Common name: Robin Accentor
 scientific name : Prunella Rubeculaiders
 Local name: Brang Se བྲང་སེ།

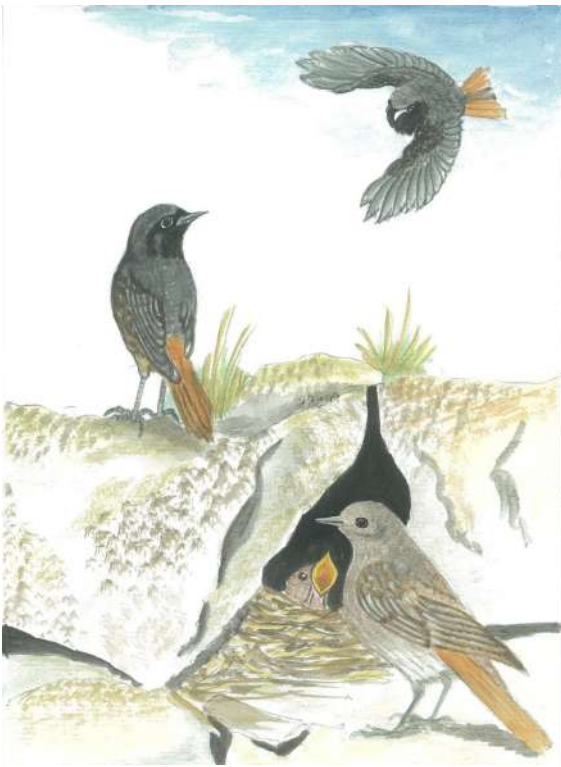
༄༅། །བྲང་སེ་ནི་བོད་དང་ལ་
 འགྲུག་ལྷོ་ཕྱོད་ས་
 བལ་ཡུལ་བ་ཀི་སི་ཐན་ཨ་ལྷུ་ལྷན་
 སོགས་ཀྱི་རི་རྒྱུད་ཁུལ་དུ་གཏན་
 རྒྱུན་བྱེད་དེ་རྒྱ་མཚོའི་ངོ་ས་ནས་སྤྱི་
 བྱོ་ 3000-4400m ཁུལ་དུ་
 གནས། དེ་སྤྱི་མདོག་ཐལ་མདོག་ལ་

བྲང་ཁོག་སེ་སྤྱི་ལྗོངས་དཀར་ལུང་ཆེ། སོ་དེ་སྤྱི་མདོག་སྤྱི་ལྗོངས་དང་མོ་སྤྱི་བ་ཡོད་དེའི་ལུས་ཤིའི་
 རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ 16-17cm ཡོད། དེ་ནི་ལ་འགྲུག་སྤྱི་གཏན་བཅའ་བའི་བྱིའུ་ཞིག་ཡིན།
 དེའི་སྤྱི་མདོག་མགོ་ཐལ་མདོག་ལ་སྤྱི་ནས་བྲང་མགོ་བར་སེང་སྤྱི་ལྗོངས་སོ་ལོག་ནས་མཐུག་མ་བར་
 དཀར་པོ་ཡིན། མཚུ་བྲང་དག་སྤྱི་ལྗོངས་ལྟར་དང་། དུས་རྒྱུན་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་འགྲུ་གུ་དག་ཟ་བ་
 ཡིན། དབྱར་ས་མཐོའི་རི་ངོས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། དགུན་ཁང་བའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་གྲང་དང་། ཁང་
 བའི་ཐོག་ལ། ལྷང་མའི་སེང་དུ་བབ་སྤོད་བྱེད། ཚང་ཡང་རྩ་སེང་དང་། གྲང་གི་ཨི་ཁུང་། ཤིང་
 སོགས་ཀྱི་ལོག་ཏུ་བཅའ་བར་བྱེད། དེ་ལ་འགྲུག་སྤྱི་ལྗོངས་ལ་དང་རུམ་སྤྱི་གུ་གི་ཡུལ་རྒྱུད་དང་། རུབ་
 ལོ་དང་མཁར་ནག་དགུན་དུས་སེང་གོ་གཅིང་ཤིའི་རྒྱུད་དུ་གནས་སྤོད་བྱེད།

(10) Common name: Black Redstart

Scientific name: Phoenicurus

Local name: Sintik Nagpo སིན་ཉིག་ནག་པོ།

སིན་ཉིག་ཅེས་འབོད་དགོས་དོན་ནི་དེས་སྐད་འདོན་
 སྐབས་སིན་ཉིག་ཉིག་ཅེས་ཟེར་དེས་སྐད་འབྲིན་
 སྐབས་མཇུག་མ་ཡང་མཉམ་དུ་འཁྲུག་འཁྲུག་
 འཁྲུག་བྱེད་པ་ཡིན་དེ་ཡང་ས་མ་རུབ་ཅམ་ལ་སྐད་
 ཡང་ཡང་འདོན་པ་མཐོང་བྱུབ། དེའི་མིག་ནས་
 མཐིང་པའི་བར་དང་གཞོག་པ་དག་ནག་པོ་ཡིན་
 པས་སིན་ཉིག་ནག་པོ་ཞེས་མིང་ཐོགས། དེའི་ལུས་
 པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྟེ་ཚོན་ 13-15.5cm བར་
 ཡོད་ཅིང་། ལྗིད་ཚད་ལ་སྟེ་རྒྱ་ 0.11-0.16kg
 ཡོད། དེའི་བྲང་སེ་སྐྱུག་དང་སྟོ་བ་སེ་དཀར་ཡིན་མོ་

ནི་ཐལ་དཀར་མདོག་ལ་མཇུག་མ་ཇ་ཁུ་མདོག་དེའི་མཚུ་ཉོ་དང་རྐང་པ་ནག་པོ་ཡིན། པོ་དེ་ནག་
 །ཉས་ཆེ་བ་དང་མོ་དེ་དཀར་ཉས་ཆེ་བ་ཡོད། དེ་རིགས་ཡོ་རོབ་དང་ཨེ་ཤི་ཡུ་ཨ་ལྷོ་རི་ཁའི་ནང་
 དུའང་ཡོད། དེས་སྐོང་ང་གསུམ་ཅམ་བཞག་པ་ཡིན། དེ་ལ་དྲགས་ས་གནས་པལ་ཆེ་བར་མཐོང་
 བྱུབ།

(11) Common name: White - Winged Redstart

Scientific name: Phoenicurus Erythrogaster

Local name: Setik Shok Thra སེཅིག་ཉིག་ཤོག་ཁྲ། (གདོན་འདྲེའི་མནའ་མ།)

༡༡། །གདོན་འདྲེའི་གནའ་མ་སེཅིག་ཉིག་ཤོག་
ཁྲའི་ཁྲབ་ཁོང་ནི་ས་མཐོའི་བོད་དང་ཉི་མ་ལ་ཡའི་
རི་རྒྱུད་ཨུལ་རྩེ་ག་ར་གོ་རམ་འབྲུག་དང་སོག་
ཡུལ་གཞུ་ག་སི་ཐན་སོགས་སུ་གནས་སྡོད་བྱེད།
དེའི་ལུས་སྤོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༤cm དང་
སྤྱི་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ ༠.༢༡-༠.༢༤kg བར་ཡོད་ཅོ་
དེའི་སྤྱི་གཙུག་ནས་ལྷག་པ་བར་དང་དབྱར་མགོ་
གཉིས་དཀར་པོ་ལ་བྲང་ནས་མཇུག་མ་བར་སེ་
སྤྱི་གཞན་ལུས་སྤོ་རྣམས་ནག་པོ་གནས་ལ་
འཕྱར་སྐྱབས་གཤོག་སའི་འོག་དག་དཀར་པོ་ཡིན་
པ་མངོན་ཐུབ་ཅོ་དེའི་སྤྱི་མདོག་ནི་ཐལ་མདོག་ལ་

མཇུག་མའི་འོག་སེ་སྤྱི་གཡིན། དེ་དབྱར་ཁ་ལ་དྲགས་ཀྱི་ས་ཁ་མཐོ་སར་སྡོད་ཅིང་། དགུན་ཁ་
ཤེས་དང་། ཞིག་སེ། རྩེ་ཤོད། སྤེ་ཐུབ། པ་ལམ། རུབ་ར་བདེ་སྤྱིད་ཁུལ། རུན་རྒྱུ། ཟངས་
དཀར་ཁུལ་དུ་གནས་སྡོད་བྱེད།

(12) Common name: Alpine Acceneor

Scientific name: Prunella Collaris

Local name: Steldir རྩེལ་ལྷིང་།

༄༅། །རྩེལ་ལྷིང་གི་ལྷན་པོའི་རིང་
 ཚད་ལ་ཚོན་ 14cm དང་། 2in
 ཡོད་ཅིང་། དེའི་ཁྱབ་པོད་དང་ཉི་མ་ལ་
 ལྷའི་རི་རྒྱུད་ཡོ་རོབ་དང་། ཨེ་ཤི་ཡ།
 བྱང་ཨ་ལྷོ་རི་ཁ་སོགས་སུ་ཡོད། དེའི་
 ལྷན་པོའི་རྒྱབ་གཞུང་ཁང་གི་ཏུ་དང་།

འབྲ་བ་ལ་དབྱུང་བ་གཉིས་པོའི་སྟེང་དང་མཐུག་མའི་འོག་ཐད་དུ་དཀར་ཐིག་འཐེན་བ་མིག་གི་
 སྟེང་འོག་ཏུ་འང་དཀར་ཐིག་འཐེན་བ་ཡོད་ཟེང་སེ་སྐྱུག་དང་དེའི་མཚུ་སྟེང་ནག་པོ་འོག་མཚུ་འང་
 དཀར་ཐིག་གིས་བརྒྱན་ཡོད། འཚོ་སྡོད་བྱེད་སྡངས་བྱང་སེ་དང་འབྲ། དེའི་ཚང་པེ་ནི་དང་ཚོར་
 སེང་དུ་ཚང་བཅའ།

(13) Common name: Brown Accentor
 Scientific name: Prunella Fulvescens
 Local name: Richi Gyawo རིའི་གྲུ་གོ་

༡༣། །རི་གྲུ་གོ་འཛིན་ལྷན་པའི་
 རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚེན་ ༡༥cm དང་།
 རྒྱུང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚུ་ ༠.༠༣༠ ཡོད་ཅིང་།
 དེའི་སྤྱི་གཙུག་དང་མིག་ན་ཚོག་ནག་
 སོ་ལ། མིག་གཡས་གཡོན་གྱི་སྤྱིང་
 བས་དཀར་ཐེག་གིས་བརྒྱན་ཞིང་།
 རྒྱབ་ལོག་མཆིལ་པའི་མདོག་འདྲ་བ་

ལ་ཚོག་མའི་འོག་ནས་སེ་མདངས་དང་། སྤོ་ནས་མཐུག་མ་བར་དཀར་སོ་ཡིན། སོ་མོ་གཉིས་
 ཀ་མཚུ་ནག་སོ་དང་། ཀང་བ་སྤྱི་གོ་འོད། དེ་སོད་དང་ལ་དྲགས་ཨ་སྤྱི་སྤོན་ན་སི་ཐན་
 སོགས་གྱི་ཁུལ་དུ་གནས་སྤོད་བྱེད། དེས་འབྲུ་ཚོག་དང་ཅི་ཤིང་གི་འབྲུ་གྱུ་ཟ་བར་བྱེད་ཅིང་།
 དགུན་ཁ་གནས་གང་མའི་སྐབས་ཁང་པའི་ཉེ་འཁོར་དང་། ལྷང་རའི་ཡན་ག་དམའ་སར་བབ་
 སྤོད་བྱེད།

(14) Common name: Great Tit

Scientific name: Parus Major

Lacal name: Sha Jevo Togtog །ཤ་ཇེ་བོ་ཏོག་ཏོག་

༡༡ །ཤ་ཇེ་བོ་ཏོག་ཏོག་གི་ལྷན་པོའི་རིང་
ཚད་ལ་ཚོན་ ༡༥cm ཡོད། དེའི་ལྷན་
སྟོང་ག་ཤོག་པའི་དབྱུང་འགོར་ལྡང་འོད་ཀྱི་
མདངས་དང་ལྡན་ཞིང་། འགྲམ་པ་གཡས་
གཡོན་དང་སྟོ་དཀར་པོ་ཡིན། མཇུག་མ་སྟོ་
དཀར་ཡིན། དེ་རིགས་ཁྲབ་ཁོངས་རྒྱ་ཆེ་

ཞིང་། དེ་ཡོ་རོབ་དང་དབྱིལ་ཤར་ཡུལ་གྱུ་དབྱས་ཨེ་ཤ་ཡུ་དང་བྱང་ཨ་རྩི་རི་ཁ་དང་ཉི་མ་ལ་
ཡའི་ས་མཐོའི་ཁུལ་དུ་ལོ་འཁོར་མར་གནས་སྟོང་བྱེད། བོད་དུ་ཡོད་པའི་ཤ་ཇེ་བོ་ཏོག་ཏོག་ནི་
གྲོང་གི་ཉེ་འཁོར་དུ་སྟོང་པར་བྱེད་བོད་དུ་དབྱུང་དུས་ཤིག་ཁྲགས་པ་བཏང་སའི་སྟེང་དུ་བབས་
ནས་ཤིག་བཏོག་ནས་བཟ་བར་བྱེད་པས་ན། ཤ་ཇེ་བོ་ཏོག་ཏོག་ཅེས་གྲང་མིང་ཐོགས་ཡང་སྟོ་སེར་པོ་
ཅན་དེ་རིགས་ལ་དྲགས་ཀྱི་ར་བདེ་སྦྱིད་དང་ཉུན་ཚུད། སྤང་མིག་དང་རུམ་སྦྱུག་སྤང་ཁ་དང་
མཚོ་དཀར་སོགས་སྤུ་མཐོང་བྱུང་ཡང་དེ་རིགས་སྤུ་མདོག་གཅིག་པ་ལ་དབྱུང་པའི་འོག་དུ་སྤུ་
མདོག་ཁམ་པ་བྱས་སྤྱི་བོར་གཙུག་གཏོར་ཡོད་པ་ལྷན་པོ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༡cm ཅམ་ཡོད་པ་དག་ལ་
དྲགས་གཤམ་སྟོགས་ཀལ་གྱིལ་དང་། རྟ་ཀ་ལིག་ཁུལ་དུ་མཐོང་བྱུང།

(15) Common name: Green Backed Tit
 Scientific name: Parus Monticous
 Local name: Sha Jevo Serthra །ཤ་ཇེ་བོ་སེར་ཐལ

༡༡། །ཤ་ཇེ་བོ་སེར་ཐལ་གྱི་ལུས་ཤོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༣cm ཡོད་པ་འདི་རིགས་རྒྱ་
 མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཟེ་༣༠༠༠ཡས་མས་སུ་གནས་སྡོད་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཤ་ཇེ་བོ་སེར་ཐལ་གྱི་སྤོང་
 དཀར་པོ་ཡིན་པ་ལ་འདི་སེར་པོ་ཡིན། དེ་མིན་ལུས་མདོག་པལ་ཆེར་མཚུངས་པ་ཡིན། དེའི་
 རྒྱབ་ཁོངས་རྒྱང་ལ་སྤེ་བཞི་དང་། འབྲུག་ཡུལ། རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་དང་། བལ་ཡུལ། བ་གི་སི་
 ཉན། ཐེ་ཐུན། འབར་མ། ལ་བོ་སི། ཐེ་ཉ་ནམ་ཁུལ་དུ་ཡོད། ཉི་ཉོང་དུ་ཡོད་པ་དེ་རིགས་སྣོ་བ་
 སེར་ཤ་ཇེ་བོ་སེར་ཐལ་རྒྱབ་ལྗང་ཤ་ཇེ་བོ་སེར་ཐལ་རྒྱད་འཕེལ་ཆེ་བས། བཏང་
 ཐེངས་གཅིག་ལ་སྤོང་ང་བཅུ་གངས་བཞག་པར་བྱེད་དོ།

(16) Common name: Blandford Snow Finch

Scientific name: Montifringilla Adamst

Local name: Cheo Jara གྲིའུ་ཞ་ར། ཁ་ལེ། རོག་མེད་རི་ཉི།

དབང་འདི་སྒྲོག་འཇར་བལྟན་འདྲིན་ནས་རྒྱལ་གྱིས་གྲངས།

༡༡། །གྲིའུ་ཞ་རའི་མིང་ལ་
 དུགས་ག་ག་ལམ་སྟོད་བར་
 གསུམ་ལ་མིང་མི་འབྲ་བ་ཡོད་
 ཅིང་། དེའི་ལུས་པོའི་རིང་ཚད་
 ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༢cm ཡོད་
 ཅིང་། མཚིལ་བའི་བྲིམ་ཚང་

གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ལུས་གྱི་མགྲིན་བ་ནས་སྟོ་དག་དཀར་པོ་ཡིན་པ་ལ། རྒྱབ་ལོག་སེ་སྤྲུག་
 གི་སྟེང་དུ་ནག་རིས་གྱིས་བརྒྱན་པ། འཕྲུང་བའི་སྐབས་གཤོག་བའི་དབྱང་མགོ་གཉིས་དང་།
 མཚན་ལོག་གི་སྟོ། དེ་བཞིན་མཐུག་སྟེའི་མཐའ་གཉིས་པོ་དཀར་པོར་ཡོད། དེའི་རྒྱབ་ཁོང་བོད་
 ས་མཐོ་དང་། བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱབ་བྱང་ཁུལ་དུ་གཏན་སྡོད་བྱེད་ཅིང་། དབྱར་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་
 སྤྱི་ཁྲི་ ༤,༥༠༠-༥,༧༠༠m བར་ཡོད། དཔྱན་དུས་སྤྱི་ཁྲི་ ༥,༥༥༠-༥,༧༥༥m བར་དུ་བྱང་
 ཐང་གི་ཁུལ་དུ་གཏན་སྡོད་བྱེད་པ་ཡིན། ཡང་དེ་རིགས་ལ་དུགས་ཁུལ་དུ་ Backed Snow
 Finch ཞེས་ལ་དུགས་དབྱུས་སྟོགས་པས། ཁ་ལེ། ཟེར་བ་དང་། ཡང་དེ་རིགས་མིང་འབྲ་
 མིན་སོགས་ཞིབ་བར་ཉོགས་འདོད་ན་སྒྲོག་འཇར་མ་རྒྱ་མོད་ཨ་བ་སེའི་ Bird life of
 Ladakh ལ་གཞིགས་པར་མཛོད།

(17) Common name: Horned Lark

Scientific name: Eremophila Alpestris

Local name: Okpo thakri ཨོག་པོ་ཐག་རིས། (མིག་ར་རྒྱ་བོ)

༡༧། །ཨོག་པོ་ཐག་རི་ནི་བོད་དང་ལ་
 དྲགས་བྱང་ཐང་ས་མཐོའི་སྤྲོད་དུ་མཐོང་
 ཐུབ་དེའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༧cm
 ཡོད་ཅིང་། མདོག་ནི་དབྱལ་བ་དང་ཨོག་
 མའི་སྐྱ་མེ་དཀར་ལ་མིག་གཉིས་ཀྱི་ཐད་
 དང་ཨོག་མའི་འོག་ནས་སྐྱ་རིས་ནག་པོ་
 ཐག་རིས་ལྟ་བུའམ། མིག་ར་ལྟ་བུས་
 བརྒྱན་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས།
 དེའི་སྐྱོ་བྱོ་ལོག་དང་བྱོད་བ་དཀར་པོ་རྒྱབ་

གཞུང་ཁང་གི་ཕྱི་སྐྱ་ལྟར་ཡོད། ཐོ་དེར་སྐྱ་ར་ཡོད་ཅིང་མོ་དེའི་མདོག་སྐྱ་བ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་
 རིགས་ལ་དྲགས་བྱང་ཐང་ཁུལ་དུ་མཐོང་ཐུབ།

(18) Common name: Oriental Skylark Horned

Scientific name: Alauda Gulgula

Local name: Choga ཅོ་ག

༄༅ ཅོ་ག་གཞི་མོང་སེབ་གྱི་ཞིང་
ཁའི་ནང་དུ་འདུག་མཁན་གྱི་བྱིའུ་ཞིག་
ཡིན། དེའི་ལྷན་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་
༡༤cm ཡོད་ཅིང་། དེའི་མཚུ་སྐྱོམ་པོ་
དང་། མིག་ཉིལ་སེར་ནག་ལ་མིག་འཁོར་
ལོག་ཏུ་དཀར་ཐིག་ཡོད། ལྷན་པོའི་སྤྱི་
མདོག་སྤོ་དཀར་པོ་དང་། སྐལ་པའི་སྤྱི་

མདོག་དུ་མདོག་ལ་ཁ་ཞིག་གེར་བརྒྱན་པ་ཡོད། ཅོ་ག་དེའི་རིགས་ཁག་ལྔ་ཡོད་པ་ལས་ལ་
དྲགས་ལ་Bimaculated Lark དང་། Crested Lark གཉིས་ཡོད། ལྷན་པོའང་ཆེ་
ཆུང་ཐུན་བུའི་བྱུང་ཡོད་འདུག ཅོ་ག་ཞི་ཞིང་ཁའི་ནང་དུ་ཚང་བཅའ་བར་བྱེད་ཅིང་། དེས་ཡང་
ཡང་ནམ་མཁར་སྤྲིང་ནས་སྐད་ཅིར་ཅིར། ཅིར་ཅིར་ཅིར་ཅིར། ཟེར་བ་དང་། ཐད་ལུར་གནམ་གྱི་
ལྷར་མར་ཞིང་ནང་བབ་ཡོང་དུས། ཅིར་ཅིར་ཅིར་ཅིར་ཅིར། ཅེས་བར་མཚམས་མེད་པར་སྐད་
འབྲིན་བཞིན་མར་ས་སྤྲིང་བབ་པར་བྱེད། སྤོན་ཁ་ཞིང་ནང་འབྲུ་རིགས་སྤོན་པའི་སྐབས་མཆིལ་
པ་ཁྱུ་མཚོ་བྱས་ནས་ཞིང་ནང་སྤྲེམ་ཟ་བར་ཡོང་སྐབས། ཅོ་གས་རང་གི་ས་ཁོངས་སྤྱང་སྤྱོལ་
ཆེད་མཆིལ་པ་ཁྱུ་དག་སྤྲིར་སྤྱད་བྱེད་པས་འབྲུ་རིགས་བསྤྱང་བར་ཕན་ཐོག་བྱེད་དོ།

(19) Common name: Tibetan Snowfouling
 Scientific name : Montifringilla Adamsi
 Local name: Tingril Khaaser ཉིང་རིལ་ཁ་སེར།

༡༩། ཉིང་རིལ་ཁ་སེར་ནི་ཁང་གི་ཉུ་ཡི་ནང་གསེས་
 འི་ག་ཉེ། དེའི་ལྷ་ས་པོའི་བོང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་
 ༡༤-༡༦cm དང་སྤྱི་ཚད་ལ་སྤྱི་རམ་ ༢༠g ཡོད།
 ཕོ་དེའི་ལྷ་ས་པོ་ཐུང་ཞིང་། མཚུ་ཉོན་ལག་པོ་དང་ཨ་ར་
 ལག་པོ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཡོད། མོ་དེ་ཕོ་བཞིན་སྐྱ་ར་
 ཡོད་པ་ལ་ཁ་རྒྱར་མངོག་ལེ་དབང་ཡིན་པ་དང་། མིག་
 སྤྱི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་དཀར་རིས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་ཡོད། དེ་
 ཁང་གི་ཉུ་སྤྱ་གུ་དང་ཅུང་འབྲ་བ་ཡོད། དེ་ནམ་མཁར་

འཕུར་བའི་སྐབས། གཤོག་པའི་དབྱང་མགོ་དང་། མཚུག་སྐོ་དག་དཀར་ཁ་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུབ།

(20) Common name: Brandt's Mountain Finch

Scientific name: Leucosticte Bradti

Local name: Chevo Gonag གྲིའུ་མགོ་ནག

༡༡། །གྲིའུ་མགོ་ནག་ནི་བོད་དང་ཉི་མ་ལ་ཡུའི་
 ལུལ་དང་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་དང་རུ་ལུ་དབུས་ཨིའི་
 ཡུའི་ལུལ་དུ་གནས་སྡོད་བྱེད། དེའི་ལུས་ཤིང་བོང་
 ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༤cm དང་། ལྗིད་ཚད་སྤེ་རམ་
 ༣༤-༣༡g ཡོད། གྲིའུ་མགོ་ནག་དེ་ལྷག་པར་གདོང་
 པའི་ཆ་ལ་ནག་པ་ཡོད། རྣམ་མཁར་འཕུར་བའི་
 སྐབས་གཤོག་པའི་ཁ་རིས་དག་མཐོང་ཐུབ། མཚུ་ཉི་
 དང་རྒྱ་པ་དག་ནག་པོར་ཡོད། དེ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་
 རྣམ་སྤྱི་ཁྲི་ ༣༥༠༠-༣༦༠༠m བར་དུ་འཚོ་སྡོད་
 བྱེད། དེ་ཡང་ས་མཐོའི་མོ་རྗེའི་སེབ་དང་། ཐག་

གཡང་ངོས་སུ་ཚང་བཅའ་ཞིང་སྡོད་ང་ ༣-༤ བར་བཞག་པ་ཡིན།

(21) Common name: Blue Whistling Thrush

Scientific name: Myophonus Caeruleus

Local name; Jewo Namtsod འབྲུག་མ་ཚོད།

༡༡། །འབྲུག་མ་ཚོད་ཀྱི་སྐྱེས་པ་དོག་ནི་ནག་པོ་ཆ་ལ་ལྗང་
 འོད་འཕྲོ་བ་ལ་དཀར་ཐིག་ཚུང་དུས་ཁ་རྒྱབ་བ་ལྟར་བརྒྱན་
 བ་ཡོད། དེའི་ལྷུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༣༡-༣༥cm
 དང་སྤྱིད་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་ ༡.༣༦-༡.༣༡kg བར་ཡོད་དེའི་
 མཚུ་ཉོ་སེར་པོར་ཡོད་ལ་ཞོགས་བ་ནམ་ལང་ཁ་དང་དགོང་
 མོ་ས་རུབ་ཁར་ཤུག་སྐྱེས་ལྟ་བུའི་སྐད་འབྲིན་བར་བྱེད། དེའི་
 སྲབ་ཁོངས་ནི་སྣོ་དབུས་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡཱའི་རི་རྒྱུད་ཁུལ་དུ་
 གནས་བར་བྱེད།

(22) Common name : Alpine Swift

Scientific name: Tachymarptis Melba

Local name: Kala Khugti ཀ་ལ་ཁུག་རྟི།

༡༡། །སྤྱིར་ཁུག་རྟི་ལ་རིགས་ཆེ་བ་གཉིས་སུ་
དབྱེ་སྟེ། Swifts ཀ་ལ་ཁུག་རྟི་ཞེས་མཚུགས་
ར་གཉིས་ཅན་དང་། Swallow ཁུག་རྟི་ཞེས་
བྱིའུའི་ཚུགས་ཅན་རིགས་གཉིས་ཡོད། དེ་རིགས་
འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྱི་ཕལ་ཆེ་བའི་ནང་ཡོད་ཅིང་ག་
ལ་ཁུག་རྟི་མཚུགས་མ་ར་གྲེས་པའི་ནང་ཚན་
Martin ཞེས་པའི་རིགས་ཡིན་ཅིང་དེར་ནང་
གསེས་རིགས་ ༤༠ སྐོར་དང་བར་དབྱེ་བ་ཡོད།
ག་ལ་ཁུག་རྟིའི་ལུས་ཕོའི་རིང་ཚད་སྤྱི་ཚོན་
༡༠-༡༤cm དང་། དེའི་སྤྱི་དུ་ཚད་ནི་སྤྱི་རྒྱ་

༠.༠༡༠-༠.༠༤༠kg ཡོད། དེའི་སྤྱི་མདོག་ནི་དུ་མདོག་ལ་ཨོག་མ་མ་དང་སྐོར་དཀར་པོར་ཡོད།
དེ་རིགས་སྐོར་མེ་པོ་ཅན་ House Martin ཟེར་བ་འདུག་དེའི་གཤེགས་པ་རིང་པོ་གཞུག་
དབྱིབས་ལྡར་གྲུག་པ་ཡོད། ཁུག་རྟི་དེ་དག་གི་ཚང་ནི་འདམ་སས་བཅའ་བར་བྱེད་པས། འདག་
བྱིའུ་ཞེས་ཀྱང་འབོད། དེས་པོད་བཟོ་ཁང་པའི་སྐྱེའུ་ཁུང་གི་སྐྱེན་བད་བར་དུ་ཚང་བཅའ་བར་བྱེད་
ཅིང་། སྐོན་འབྲི་གྲང་ཡང་རི་སྐར་དཔོན་པའི་སྐྱེའུ་ཁུང་སྤྱིང་གི་ཤིང་རྒྱན་སྐྱེའུ་གདོང་གཉིས་ཀྱི་
བར་དུ་དབྱར་ག་ཆར་ཞོད་སྐབས་ཚང་བཅའ་བ་མཐོང་། དེ་མིན་ལ་དུགས་ཁུལ་དུ་
Eurasian Crag Martin ཞེས་པ་དང་། Wire-Tailed Swallow ཞེས་པ་
མཚུགས་མ་སྤྱི་རིང་དེ་འདྲ་འདྲ་ཡོད་འདུག་དེ་དག་སེང་གེ་གཅིང་པོའི་གཞུང་དང་། སྤྱི་ནས་འགྲུང་
རྟི་དང་ལོ་མ་བར་དེ་བཞིན་སུ་རུ་ལུང་པ་དང་ཉེ་བའི་སང་འགྲུ་ཁུལ་དུ་མཐོང་བྱུང།

(23) Common name: Common Swift

Scientific name: Apus Apus

Local name: Bragi Khugta བྲག་གི་ལུག་རྟ།

༡༡། །བྲག་གི་ལུག་རྟ་ཉི་ལྔ་མདོག་ནི་དུ་མདོག་
ཡིན་ཞིང་ལུས་ཤིའི་བོང་ཚད་ལུག་རྟ་ཉི་ལྔ་ནང་ནས་
འབྲིང་པོ་ཞིག་ཡིན་དེའི་ལུས་ཤིའི་རིང་ཚད་ལ་སྐྱི་
ཚོན་ ༡༤-༡༦cm ཡོད་ཅིང་གཞོག་པ་རིང་ཤིའི་
རིང་ཚད་ལ་སྐྱི་ཚོན་ ༣༡-༤༠ ཡོད། དེ་རྟག་ཏུ་
ནམ་མཁར་ལྗིང་འཁོར་གྱིས་སྤང་བུ་དག་འཛིན་
ཐོས་བྱེད། དེའི་མཚུ་ཚུང་དུ་དང་མོག་མའི་འོག་ཏུ་
དཀར་ཐིག་ཚུང་དུ་ཞིག་ཡོད་དེའི་མཚུག་མའི་ར་
གཉིས་མཚུ་བ་གཉིས་བརྒྱུང་བ་ལྟར་ཡོད། དེའི་
ཚང་བྲག་གི་མཐའ་དང་ཤིང་སྤོང་ཚེན་པོ་དང་།

མཁར་གྱི་ཚིགས་པའི་བར་དུ་ཚང་བཅའ་བར་བྱེད། ལུག་རྟ་ཉི་ལྔ་འདམ་པའི་ཚང་བཅོ་སྐྱབས་ས་ལ་
བབས་པ་ལུད་དེ་བྱིངས་ཟས་བཟའ་བ་དང་ཆགས་པ་སྦྱོད་པ་གཉིད་ལུག་པ་སོགས་ནམ་མཁར་
འཕུར་བཞིན་སྦྱོད་པ་ཡིན། ལུག་རྟ་ནི་ལུས་ལ་དབགས་པས་སྟོབས་ལྷུགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས་
དེས་ནམ་མཁར་འཕུར་བའི་སྤྱར་ཚད་ནི་ཚུ་ཚོད་རེ་མེ་ལེ་ ༤&mp བསྦྱོད་པའི་ཚད་ཅམ་
ཡོད།

(24) Common name: Western House Martin

Scientific name: Delichon Urbicum

Local name: Khugta Bokar ལུག་ཏྲ་སྒོ་དཀར།

༄༅ ། ལུག་ཏྲ་སྒོ་དཀར་ནི་ལྷན་པོ་ཚུང་
 ཞིང་མཚུག་མ་སྒོ་གཤོག་ཅན་ཡིན། དེའི་ལྷན་
 པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༣cm དང་། ལྗིད་
 ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་ ༠.༠༡kg ཅམ་ཡོད། ལུག་
 ཏྲ་སྒོ་དཀར་འདིའི་སྤྱ་མདོག་མགོ་ནས་རྒྱབ་
 བར་ནག་པོ་ལ་ལྗང་འོད་ལྡན་པ་ཚོགས་མའི་
 འོག་ནས་སྒོ་དང་རྒྱབ་བར་དཀར་པོ་ཡིན།
 འདི་རིགས་དོག་ཚོན་ཆེ་བས་པོད་དུ་འགྲི་བྱང་
 ཉི་སྒྲིའི་ཚུ་ཚོན་ཡོད་སར་གྱུ་དུ་རིན་པོ་ཆེས་རྫོ་
 རྗེ་འཕང་ནས་རི་དེ་ཕྱག་པ་རེད་ཟེར་བའི་རིའི་
 འོག་ནས་རྒྱགས་ཚུ་འགོ་སའི་ཕྱག་པའི་སྤྱིང་
 དུ་ལུག་ཏྲ་སྒོ་དཀར་གྱི་འདག་ཚང་དེ་འབྲ་ལུ་

ཚོ་མང་པོ་མཉམ་བཟོ་བྱེད་པ་མཐོང་ལ་ཏ་ལམ་ལུག་ཏྲ་རིགས་ ༤༠-༥༠ མཉམ་དུ་སྐྱད་ཅིང་
 ཅིང་ཅིང་ཅིང་ཟེར་ནས་འཕྱར་སྤྱིང་བྱེད་པ་མཐོང་། དེ་བཞིན་ཏང་གླའི་རིའི་ཉེ་སྤྱོད་ཞེས་པའི་ཚུ་
 ཚོན་གྱི་མཚོན་ལྡན་གི་ཁང་ཆེགས་དེ་དག་གི་འོག་དུ་འབྲ་ལུག་ཏྲ་དེ་རིགས་ཟ་ཚང་གཉིས་རེ་བྱས་
 བས་འདམ་ཚང་མང་པོ་ཡོད་པ་མཐོང་།

(25) Common name: Swallow
 Scientific name : Hirundinidea
 Local name: Bemakugta (བྱེ་མའི་ཁྱུག་རྟ།)

༡༢། །བྱེ་མའི་ཁྱུག་རྟ་ཞེས་པ་ལྷན་པོ་དུ་
 མདོག་ལ་སློང་ཀར་པོ་མཐུག་མ་ནག་པོ་ཁ་རག་
 ཅན་ཡིན། དེའི་ལྷན་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚེན་
 ༡༢-༡༤cm དང་། སྤྱི་ཚད་ལ་སྤྱི་ཤུ
 ༠.༠༡༡-༠.༠༢༠kg ཡོད། མཐུག་མ་ཅེ་གཉིས་
 ཅན་དེ་རིགས་ས་མཐོའི་རི་བྲག་ངོས་སུ་སྤོང་
 པས་ཚང་མཐོང་དགའ། ཡང་བྲག་གི་མཐོའི་
 ཁྱུག་རྟ་དང་། བྲག་ལྷག་གི་ཁྱུག་རྟ་དག་གི་
 མཐུག་སློབ་བྱིའུ་གཞན་དང་འདྲ། ཡང་གཙང་པོའི་
 ཁྱུག་རྟ་ནི་མགོ་དམར་པོར་ཡོད་ཡང་ཐེ་ལན་

སོགས་ཀྱི་བྲག་ལྷག་གཡང་བར་ཅན་དག་ཏུ་ཚང་བཅའ་བ་ནི་དེའི་ཁ་མཚུ་ཚི་ཅན་གྱིས་བཅའ་
 བས། མི་ཚོས་དེ་བཞོག་ནས་རིན་གོང་ཚེན་པོའི་སྟོབས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྲོད་དུ་བེད་སྤོང་བྱེད་པ་ཡིན།
 ཡང་ཐོའི་ལན་དང་། མ་ལེ་ལྟ་ཡ། བེ་གེ་ནམ་སོགས་ཨེ་ཤེའི་ནང་དུ་ཁྱུག་རྟ་དེ་རིགས་ཚང་བཅའ་
 བཅུག་ནས་དེའི་ཚང་བཞོག་ནས་རིན་གོང་ཚེན་པོའི་ཚོང་འབྲེལ་བྱེད་པའང་མཐོང་།

(26) Common name: Golden Oriole

Scientific name: Sylvia Barin

Local name: Sergi Mayun གསེར་གྱི་མ་ཡུན།

༄༅། །གསེར་གྱི་མ་ཡུན་གྱི་ལྷན་པོའི་རིང་
ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༥cm ཡོད་ཅིང་། སོ་དེའི་
སྤྱ་མདོག་སེར་པོ་ཡིན་པ་ལ་མིག་དང་།
གཤོག་པ་མཚུགས་ལྡོ་ནག་པོ་ཡིན། མོ་དེའི་སྤྱ་
མདོག་གོ་དཀར་ལ་གཤོག་པ་དང་མཚུགས་
སྤྱག་པོར་ཡོད། མོ་ན་མ་སོན་པའི་གསེར་གྱི་
མ་ཡུན་གྱི་སྤྱ་མདོག་ནི་ལྗང་ཁུར་ཡོད། དེའི་
རྐང་འཁྱུགས་ཆེ་ལ་སྤྱན་འགྱུར་ཅན་ལྷན་དྲུང་
འབྲེན་ནས་ཁུ་སེམ་དུ་འདུག་ཅིང་། ལྷན་པོ་
བཟང་མདངས་ཆེ་བ་དང་། ལྷན་པོར་ཆེ་

བས་དོག་ཚོན་ཡང་ཆེ་སྟབས། ཤིང་སྡོང་མཐོན་པོའི་ཅེ་ནས་མཐོང་དཀའ་བ་ཡིན། དེ་ས་གཞི་
རིལ་པོའི་བྱང་སྤོགས་སུ་དབྱར་དུས་གནས་སྡོད་བྱས་ནས། དགུན་དུས་དབྱས་དང་། ལྷོ་ཨ་ཕྱི་རི་
ཁའི་ཁུལ་དུ་གནས་སྡོད་བྱེད། ལ་དུགས་མཁར་ཅེ་ཁུལ་དང་། དུང་རི་ཟངས་དཀར། ལྷ་ཅུ་
ཁུལ་གསལ་སྤོགས་སུ་མང་བ་ཡོད།

(27) Common name: Common Hoopoe

Scientific name: Upupa Epops

Local name: Ute-Tutsi, Pupuk-shele འུའུ་འུའུ་ཤེ།

༄༅ །འུའུ་འུའུ་གྱི་མིང་དེས་འུའུ་འུའུ་ འུའུ་འུའུ་
འུའུ་འུའུ་སྐད་འབོད་སྐད་ས་ལས་མིང་ཐོགས་
ཤིང་། དེའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚུན་ ༡༥cm ཡོད།
འུའུ་འུའུ་ལ་རིགས་གསུམ་སྟེ། ཡོ་རོབ་ཨེ་ཤི་ཡའི་
འུའུ་འུའུ་དང་། ལྷོ་ཨ་ཟླེ་རི་ཁ་དང་། མ་རྟ་རྟ་སི་ཁ་
Madagascar (ཨ་ཟླེ་རི་ཁའི་སྤིང་ཐུན་)
འུའུ་འུའུ་རིགས་ཁག་གསུམ་ཡོད་དེའི་སྤྱི་
མདོག་དང་བཟོ་དབྱིབས་ཚང་མའི་ཡིད་ལ་མངའ་
བས་སློལ་མི་བ་བྱས་ཏེ། འུའུ་འུའུ་ཕོ་མོ་གཉིས་
ཀའི་སྤྱི་དོག་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། དབྱར་ཀ་བོད་

དང་ལ་དྲགས་ཁུལ་དུ་ཡོང་ནས་སྤྱི་གྲུ་སྤྱི་འཕེལ་བྱེད་ཅིང་། ཚང་མཁར་རྩིང་པའི་གྲང་གི་ཨི་ཁུང་
དང་། བྲག་སེང་དུ་བཅའ་སྟེ། སྤོང་ང་ ༡-༡༩ བཞག་པར་བྱེད། དགུན་ཁ་ས་རོ་སར་གནས་
སློལ་བྱེད་འགོ་བ་ཡིན། དེ་ལ་དྲགས་ས་ཁུལ་པལ་ཆེ་བར་དབྱར་ཀ་མཐོང་ཐུབ།

(28) Common name: Oriental Turtle Dove

Scientific name: Streptopelia Orientalis

Local name: Dildil Gugu (དིལ་དིལ་གུ་གུ)

༄༅། །དིལ་དིལ་གུ་གུ་ཡི་ལྷན་པོའི་རིང་
ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ 30cm དེའི་སྐྱ་མདོག་ནི་
མགོ་དང་། གཞོག་པའི་དབྱེལ་ལྷན་པོ་
བཅས་སྤྱི་སྤྱི་ཡིན་པ་ལ། གཞོག་པའི་
མཐའ་དང་། མཇུག་སྤྱོད་དག་ནག་པོ་ལ་མཐའ་
དཀར་པོ་ཡིན་དེའི་ལྷན་པོར་རི་མོ་ཁྲ་ཤིག་
གཏེར་ཡོད། དེ་དག་གླིང་གའི་སྤང་ཐང་དང་།

ལམ་ཁའི་ས་སྤྱིང་དུ་འབྱུ་ཚོག་དང་། ཅི་ཤིང་གི་འབྱུ་གུ་སྐྱུགས་ནས་ཟ་བར་བྱེད། དིལ་དིལ་གུ་
གུ་ནི་ཟ་ཚང་གཉིས་རེ་བྱས་ནས་སྤྲོད། དེའི་ཚང་ཤིང་སྤྲོང་སྤྲོང་དུ་བཅའ་ཞིང་སྤྲོང་ང་གཉིས་
འཛོག་པར་བྱེད། ཡང་ཨོ་སི་ཀོ་ལི་ཡའི་སྤྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་དིལ་གོ་ནི་སྤྱི་བོར་ཐོར་གཙུག་ཡོད་
པ་དང་། འཕུར་བའི་སྐབས་གཞོག་སྐྱ་ནས་ལུ་སྐྱད་གྲགས་པར་བྱེད།

(29) Common name: Laughing Dove

Scientific name: Spilopelia Senegalensis

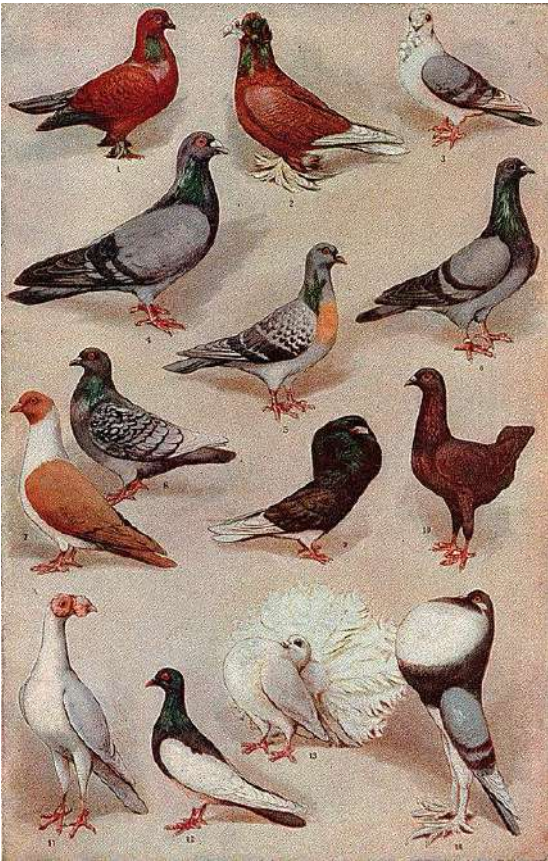
Local name: Zad Gondil བཞད་གོན་དེལ།

༄༅། །བཞད་གོན་དེལ་གྱི་ལྷན་པོ་ལྷན་
 མདོག་ནི་དུ་མདོག་ཟེར་སྐྱར་ཡོད། དེའི་ལྷན་
 པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ 34cm དེ་ལྷན་པོ་
 ཚུང་ལ་མཇུག་མ་རིང་པོར་ཡོད། དེའི་སྤྱོད་
 དཀར་པོ་དང་མཇུག་མའི་མཐར་དཀར་པོ་
 ཡིན། གོ་དེལ་ནི་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྱི་པལ་མོ་
 ཚེར་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ཐང་དུ་ཡོད་པའི་གོན་དེལ་
 ནི་སྐད་ཅིར་ཅིར་།ཅིར་ཅིར་། ཞེས་ཡང་ཡང་
 སྒྲོགས་ཤིང་དེ་རིགས་སྤྱི་ཚོ་ལྷན་ནས་སྒྲོད་
 ཅིང་། བོད་དང་ལ་དུག་ལུལ་དུ་ཡོད་པའི་དེལ་
 དེལ་གྱི་ལྷན་པོ་ཆེ་ལ་སྐད་ཀྱང་མི་འདྲ།
 དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཁང་པའི་ཉེ་འཁོར་དང་།

ལམ་གཞུང་གི་སྤེང་དུ་ཉུག་དུ་སྟོ་འཚོལ་བ་མཐོང་བུལ། དེལ་གོ་འཕུར་བའི་སྐབས་གཞོག་པའི་
 བཞད་སྤྱི་ལྷན་པོ་ལས་སྤྱི་མདོན་གསལ་དོད་པ་ཡོད།

(30) Common name: Domestic Pigeon
 Scientific name : Columba Livia Domesst
 Local name: Phugron སུག་རོན། (ཁང་པའི་སུག་རོན་)

བྲག་གི་སུག་རོན་ནི་བྱ་རིགས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྱོད་སྤོང་
 ཞིག་ཡིན། དེ་ཉེ་ལམ་ལོ་རེ་ ༥༠༠༠ ཡན་སོང་ཡོད།
 ད་ལྟོ་སུག་རོན་རིགས་འདྲ་མིན་ཚང་མའི་འབྱུང་
 ཁུང་དེ་བྲག་གི་སུག་རོན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། སུག་
 རོན་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཅ་ཆེའི་སློབ་ཆགས་ཞིག་ལ་
 ཅིས་ཉེ། དེ་འགྲོ་བ་མིའི་སྤྱི་བྱ་དང་། ཟ་ཆས། ཡིག་
 ཟམ་སོགས་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་བ་ཡིན། རྒྱ་བྲོགས་
 རྒྱལ་ཁབ་ནང་དུ་ཐོག་མར་ཨི་རི་བ་ཁུལ་ནས་དར་
 ཅིང་། ཨ་རི་དུས་རབས་ ༡༧ ལྷན་སྐྱེས་སུ་བྱུང་
 སྤོང་བྱུང་བ་དང་། ཡོ་རོབ་ནང་དུ་དུས་རབས་ ༡༩
 ཀྱི་དུས་སུ་བྱུང་སྤོང་བྱུང་བ་ནས་ད་ཆ་འཛམ་གླིང་ས་

གནས་གང་སར་རིགས་འདྲ་མི་སྣ་ཚོགས་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་བ་འདི་ལྟར།

(31) Common name: Rock Pigeon

Scientific name: Columba Livia

Local name: Phugron སུག་རོན། (བྲག་གི་སུག་རོན།)

༡༡། །སྤྱིར་སུག་རོན་ལ་རིགས་མང་ཞིང་
འཛེམ་གླིང་ས་གནས་ཕལ་ཆེ་བའི་ནང་དུ་
མཐོང་རྒྱ་ཡོད་མིས་གསོས་བའི་སུག་རོན་
རིགས་ཁྱིམ་གྲག་སྐོར་ཡོད་པ་དང་། བོད་དང་ཉི་
མ་ལ་ཡའི་དགོན་པ་དག་གི་ཁང་ཅིགས་ཀྱི་
གྲིབ་མ་ཡོད་སར་གནས་སྡོད་བྱེད་པ་འིན་ཏུ་
མང་། དགོན་པའི་སྐར་ཁུང་འགྲོ་ས་ཡོད་ས་
དང་ཅིགས་པའི་བར་སྟོང་སོགས་སུ་ཚང་
བཅའ་སྟེ་སྟོང་ང་གསུམ་ཅམ་གཏོང་བ་ཡིན།
བྲག་གི་སུག་རོན་དང་རིའི་སུག་རོན་གཉིས་ཏེ་

ཅང་འབྲ་པོ་ཡོད། མི་འབྲ་བ་ནི། བྲག་གི་སུག་རོན་གྱི་སྤུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་ཚོན་
3cmཡོད། བྲག་གི་སུག་རོན་ནི་བོད་དང་ཉི་མ་ལ་ཡ་དང་དབྱུས་ཨེ་ཤི་ཡ་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་
གནས་དེ་ཡང་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཁྱིམ་ 3000-4000m སུག་རོན་གཞན་དང་མི་འབྲ་བྲག་
ངོས་སུ་གནས་དེའི་སྤྱི་མདོག་དུས་རྒྱ་སུག་རོན་ལས་སྤྱི་མདོག་ཕྱན་བྱས་དཀར་བ་ཡོད། ཡང་
གངས་ཀྱི་སུག་རོན་ནི་སྤྱི་དང་བྲང་ཁོག་དཀར་པོར་ཡོད་ཅིང་གཞན་འབྲའོ། ཡང་གངས་ཀྱི་སུག་
རོན་སྤྱི་ཁྱིམ་ཁྱིམ་འབྲའང་ཡོད་པ་དག་ལྷོ་ཚོ་ཚེན་པོ་བྲས་ནས་གནས་སྡོད་བྱེད་དོ།

(32) Common name: Hill Pigeon
 Scientific name: *Columba Rupestris*
 Local name: Riye Pukron རིའི་སུག་རོན།

༡༣༡ །རིའི་སུག་རོན་ནི་བྲག་གི་སུག་
 རོན་ལས་གཞུགས་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་།
 མགོ་ལོང་གུས་ཚུང་རིང་བ་ཡོད་དེའི་
 དཔུང་པའི་སྟེང་དུ་དཀར་ཤས་ཆེ་ཞིང་
 མཇུག་མ་སྟོམ་པོ་དཀར་ཁ་ཡིན། དེ་རྒྱ་
 མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཁྱིེ་ ༡༥༠༠-༤༡༠༠
 བར་དུ་གནས་སྟོན་གྱིན། དེ་བྲག་གི་སུག་
 རོན་ལས་ས་མཐོ་སར་སྟོན་བ་ཡིན། རིའི་
 སུག་རོན་གྱི་སྤུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་ཚོན་
 ཚུང་ ༡༡༥-༡༣༥m དང་དེ་སྤྱིན་ཚད་ལ་

སྤྱི་རྒྱ་༠.༩༥༠ ཡོད། མཇུག་མའང་དཀར་ཤས་ཆེ་བ་ལ་མཐའ་མཇུག་དུ་ནག་པོ་ཡོད།

(33) Common name: Snow Pidgeon

Scientific name: Columba Leuconota

Local name: Phuchol, Phugron སུ་བཙེལ་སུག་རོན། (གངས་ཀྱི་སུག་རོན)

༡༣། །གངས་ཀྱི་སུག་རོན་ནི་གཞི་སྒོན་
པོ་སྤྱི་མཚུངས་ལ་མགོ་སྒོ་ནག་སྒྲེ་ནས་སྒོ་
དག་དཀར་པོ་ཡིན་པ་ལ་གཞོག་སྒྲིའི་སྤྱིང་
དུ་ནག་རིས་སུ་མ་བཅེགས་འཐེན་པ་མཇུག་
མ་ནག་པོར་ཡོད། དེ་རིགས་ཁ་དོག་སྒོ་
དཀར་བ་དང་ཅུང་སྤྲུག་པ་གཉིས་ཡོད་དེའི་

ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༣༡-༣༥ བར་དང་། ལྗིད་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་ -༠.༣༥-༠.༣༠ཡ
བར་ཡོད། དེ་རིགས་པོད་ཤར་སྤྱོད་ས་ནང་ཆེན་ཁུལ་དང་། དུན་ནན་ཁུལ། འབར་མའི་བྱང་
སྤྱོད་ས་ཁུལ་འབྲས་སྒོངས་དང་། ཉི་མ་ལ་ཡུའི་རུབ་རྒྱུད་ཨ་རྩུ་རྟོན་ས་ཁུལ་དུ་གནས་སྤོད་བྱེད་
ལ་དུགས་ཁུལ་དུ་རྩ་ར་སིའི་ཡུལ་སྤོད་དང་། སུ་བཙེལ་སུག་དང་ཉོག་ཡུལ་ཚོའི་ནང་ཅུང་ཤས་
མཐོང་བྱུང། གངས་ཀྱི་སུག་རོན་ནི་སུག་རོན་གཞན་དང་བསྐྱར་བ་སྤྱི་ཚོ་ཅུང་བ་ཡོད།

(34) Common name: Red-billed Chough

Scientific name: Phrrhocorax Phrrhocorax)

Local name : Kyunga Chumar ལྷུང་ཀ་མཚུ་དམར།

༄༅། ། ལྷུང་ཀ་ཞེས་པའི་མིང་ནི་དེས་སྐད་
 འཕོད་སྐབས་ལྷུང་ལྷུང་ཞེས་པའི་སྐྱེ་ལས་མིང་
 བཏགས་ཤིང་དེས་སྐད་འཕོད་པ་དང་ཆབ་
 ཅིག་གཤོག་པའི་ཚེ་མོ་གནམ་ལ་འདེགས་
 པར་གྱིད། དེའི་ལུས་ཤོ་ནག་ཤོ་འོད་དང་ལྗན་
 ཞིང་མཚུ་དམར་ཤོ་རིང་བ་གྲུག་ཅམ་ཡོད་པ་
 དང་རྐང་བ་ཡང་དམར་ཤོ་ཡིན། དེའི་ལུས་
 ཤོ་རིང་ཚད་བ་སྟེ་ཚོན་ ༣༩-༥༠cm བར་
 དང་ལྗན་ཚད་ལ་སྟེ་རྒྱ་༠.༣༡kg ཡོད། དེ་རྒྱ་
 མཚོའི་ངོས་ནས་སྟེ་ཁྲི་ ༣༠༠༠-༥༠༠༠m

ཡས་མས་ཀྱི་རི་ངོས་སུ་འདུག །དེའི་ཚང་བྲག་གཡང་སོགས་སུ་བཅའ་ལ་ལ་དྲགས་སྟེ་དབང་
 དགོན་པའི་བར་གཡང་གི་སྐུལ་ཁུང་དུ་ལོ་ལྟར་སྟུག་གྲུ་བཞག་པར་གྱིད། ལོ་གཅིག་ལ་གནམ་
 གཤེས་ཚ་བ་བྱུང་བས་དེའི་ཚང་བྱང་ཐང་མན་རྟུ་དགོན་པའི་གོང་ལའི་བྲ་མའི་སེང་དུ་བཅའ།
 ཐེངས་ཤོ་ཡིན་པས་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་རྟོག་གྱིད།

(35) Common name: Yellow Idled Chough

Scientific name: Pyrrhocorax Graciosa

Local name: Kyunga Khaser གུང་ཁ་ཁ་སེར།

༢༡། །གུང་ཁ་ཁ་སེར་ནི་ལྷན་པོ་ནག་པོ་
མཚུ་སེར་པོ་རྒྱང་པ་ཟེང་སྐྱུར་ཡོད། དེ་གུང་ག་
མཚུ་དམར་ལས་ལྷན་པོ་དང་ཚུང་ཚུང་བ་དང་།
ལྷན་དབྱེབས་རིལ་ཚམ་ཡོད་དེའི་ལྷན་པོའི་རིང་
ཚད་ལ་སྤྱི་ཚེན་ ༣༧-༣༩ བར་དང་། དེ་ཕོའི་
ལྷན་པོའི་སྤྱི་དུང་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་ ༠.༡༩༧-༠.༢༡༡
བར་དང་། མོ་དེའི་ལྷན་པོའི་སྤྱི་དུང་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་
༠.༡༦༠-༠.༢༥༧ བར་ཡོད། དེའི་ཁྲུབ་ཁོང་སྟོ་
སྟོགས་ཡོ་རོབ་དང་ཨེ་ཤི་ཡུ་བོད་དང་ཉི་མ་ལ་
ཡུའི་ཁྲུབ་ཨ་རྩི་རི་ཀའི་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་རི་རྒྱུད་
སྟོགས་སུ་གནས་སྟོན་བྱེད། ལྷོ་ཆས་མིའི་ཉེ་

འཁོར་ནས་འཚོལ་བར་བྱེད། དེ་ལ་དྲགས་སྒྲ་མ་གཡུ་རུའི་ཁྲུབ་དུ་གཏན་སྟོན་བྱེད་དེ་དགོན་
པའི་མཚོད་གཏོར་ནས་འབྲུ་སྟོགས་ཟ་བར་བྱེད། དེའི་ཚང་བྲག་ལྷག་དང་བྲག་གི་མཐའ་ཟར་
ཁྲུབ་དུ་ཤིང་ཚགས་ཀྱིས་ཚང་བཅའ་སྟོང་ང་ ༣-༥ བར་འཛོག་པར་བྱེད་དོ།

(36) Common name: Sparrow Hawk

Scientific name: Accipiter Nisus

Local name: Jevo Thra Pho འབྲུག་ཐོ་ཕོ།

༄༅། ། འབྲུག་ཐོ་ཕོ་དེ་མགོ་ནས་ལུས་རྒྱབ་བར་ཐལ་
མདོག་སྡོ་སྐྱར་ཡོད་ལ་གཤོག་སྡོ་སྡོར་སྡོ་སྐྱ་ལ་འོག་ཏུ་
དཀར་ཁ་ཡིན་དེའི་ཨོག་མ་དཀར་པོ་ལ་བྱང་སེ་སྐྱུག་ཁ་
ཤིག་གེར་ཡོད་མོ་དེའི་སྐྱ་མདོག་མགོ་དང་རྒྱབ་ལོག་
སྐྱུག་པོ་དང་སྡོ་དཀར་ཁར་ཡོད་གཉིས་ཀའི་མཚུག་མ་
ནག་ཁར་དང་། དེའི་ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་
༡༩-༢༡cm བར་དང་གཤོག་པ་རྒྱང་པའི་རིང་ཚད་ལ་
སྤྱི་ཚོན་༥༩-༧༠cm དེའི་ལུས་པོའི་སྤྱི་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ

༠.༡༡༠-༠.༣༢kg ཡོད་པ་རེད། འབྲུག་ཐོ་ཕོ་ལས་ལུས་པོར་ཆེ་བ་ཡོད། དུས་རྒྱུན་ཁང་
འབྲུག་དག་གའི་བོ་སོད་པས་འབྲུག་ཐོ་ཕོ་ཞེས་མིང་སློབ་དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་ཆགས་ཆེ་ཚུང་སྤྱི་རྒྱ
༠.༥༠ལས་མས་དག་མཁའ་མཐོང་ནས་ཟིར་རྗེས་གཤོག་པ་བརྒྱུ་ནས་སྐྱར་ལྷགས་ཆེན་པོས་
ཟིན་ནས་སོད་འགོ་བ་ཡིན། འབྲུག་ཐོ་ཕོ་འཛམ་གླིང་ས་གནས་མང་པོར་མཐོང་ཐུབ་ཅིང་། དེ་ཡང་
ཡོ་རོབ་དང་། ཨེ་ཤེ་ཡུམ་གླིང་འཕྲུལ་སྤྱོད་ལ་སོགས་ཀྱི་ཁུལ་དུ་རིགས་འདྲ་མིན་མང་། དེས་
གའོ་བོ་ཁང་འབྲུག་དང་འབྲུག་འཛམ་གླིང་ས་གནས་མང་པོར་སོགས་མཁའ་མཐོང་ནས་སྤྱིང་བལྟས་ཀྱིས་
མཐུར་དུ་ལྷགས་ཀྱིས་འཕུར་ནས་འཛིན་སོད་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ཙམ་ཐང་དང་བརྒྱན་བཤེར་ཅན་གྱི་
ཐང་ཐེར་ཙམ་ཐང་དང་ཤེང་སེབ་འདྲེས་མའི་སར་སློབ་ཆགས་ཚུང་དུའི་རིགས་སྐྱུགས་ནས་བར་
བྱེད། དེ་མཐོ་ཤོས་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཁྲི་༢༥༠༠ལས་མས་སྐྱ་གནས་སྡོད་བྱེད་པ་དང་།
དམའ་ཤོས་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཁྲི་༡༢༥༠ལས་མས་ཀྱི་རི་འདབས་སྐྱ་གནས་པར་བྱེད།

(37) Common name: Little Owl
 Scientific name: Athena Noctua
 Local name: Uk-Pa ལུག་པ (ལུག་ཚུང་།)

༡༣། །ལུག་ཚུང་གི་ལྷན་པོ་འཛིན་ཚད་ནི་
 སྐྱི་ཚོན་ ༡༡cm ཡོད་ལ་སྐྱིད་ཚད་སྐྱི་རྒྱ་
 ༠.༡༡༠ཚེ་ཡིན་དེ་སྐྱ་མདོག་ཐལ་མདོག་ཁ་
 ཡོད་སྐྱ་རྩོགས་ལྷག་པོ་མགོ་ཚེན་མིག་ཚེན་
 སེར་པོ་མཐུག་ལྷང་སྒྲེར་མོ་རིང་བ་ཞིག་ཡོད།
 དེ་ནི་ཨེ་ཤི་ཡུ་དང་། ཡོ་རོབ། ལྷང་ཨ་ལྷོ་རི་
 ཁ། དཀྱིལ་ཤར་ཡུལ་གྱུ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་ས་
 རྩལ་སོགས་སུ་ཡོད། དེ་ཡང་རྒྱ་མཚོའི་ངོ་ས་
 རས་སྐྱི་ཁྲི་ ༥༠༠ - ༣༠༠༠m བར་དུ་གནས་
 སོད་བྱེད། དེ་རྒྱ་གར་མལ་སོར་ལུལ་དུ་སྐྱ་

མདོག་དཀར་རྒྱང་ཡོང་གི་འདུག །དེས་ཅི་ཅི་དང་། གཙང་བ། འབྲུ་དམར་སོགས་ཟ་བར་བྱེད།

(38) Common name: Raven
 Scientific name: Disambiguation
 Local name: Phorog ཕོ་རོག

༄༅། ། ཕོ་རོག་ནི་ལྷ་ས་པོ་སྐང་ཚང་
 བྱ་པོ་ཡིན་པས་བྱ་རོག་ཅེས་གྲང་ཟེར་
 དེའི་ལྷ་ས་པོ་འི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚུན་
 ༥༩-༦༧བར་དང་། སྤྱི་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་
 ༩.༩༥kgཡོད། ཕོ་རོག་ནི་བོད་དང་ཉི་
 མ་ལ་ཡའི་ས་མཐོའི་གྲངས་སར་འདུག །
 དེ་བྱང་ཨ་མེ་རི་ཁ་དང་། ཡོ་འུ་རོ་ག། ཨ་རྩི་
 རི་ཁའི་བྱང་སྤྱོད་ས། ཞི་བདེ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་

ཕྱན་དག་ན་གནས་སྤོད་བྱེད་བོད་དུ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཁྱིེ་༥༠༠༠-༦༩༥༠བར་དུ་གནས་
 སྤོད་བྱེད་ཅིང་། དེ་གྲོང་པའི་ཉེའཁོར་དུ་སྤོད་ཅིང་། འབྲོག་པའི་ཁུལ་དུ་སྤུར་བ་ཉི་མར་སྐྱམ་ས་
 སོགས་དང་། དགོན་པའི་གཏོར་མ་འཕང་བ་སོགས་ཟ་དེ་ཤིན་ཏུ་གྲུང་པོ་ཡོད་པ་དང་ཁང་པའི་
 བང་དུའང་འཇུ་ལ་ནས་རྒྱ་རྒྱག་པར་བྱེད། དེས་དངོས་ཚས་འདྲ་མིན་ཡང་རྒྱས་ནས་ཚང་གི་ཉེ་
 འཁོར་དུ་བདག་བྱེད་པ་ཡིན།

(39) Common name: Tibetan Partridge

Scientific name: *Predix Hodgsoniae*

Local name: Deb Sreg རྡེབ་སྲག

༄༅། །རྡེབ་སྲག་ཞེས་པའི་མིང་ནི་དེ་ལྟོ་
 བྱས་ཏེ་རྡེབ་ས་ནས་འགོ་བས་ན་དེ་ལྟར་མིང་
 ཆགས་པོད་དབུ་རུའི་ལྷལ་དུ་ཁ་རྒྱུན་ལ་ག་
 རིམ་མཉུ་དགུ་ཞེས་འབོད་དེ་ཨ་མ་དང་སྐུ་
 གུ་བསྐྱོམ་བས་དགུ་སྐོར་ལྟོ་བྱས་བས་འགོ་
 བས་ཡིན་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ས་མཐོའི་རྒྱུད་པས་

ཆེ་བར་མཐོང་བྱུང། བོད་ཀྱི་སྲག་པ་ནི་ཉི་མ་ལ་ཡའི་སྲག་པ་དང་བསྐྱར་ན་ལྷུས་བོང་ཚུང་བ་
 ཡོད། ག་རིམ་ཞེས་པའི་མིང་ནི་དེའི་སྐད་འབོད་ཚུལ་ལས་ལྷུང་སྟེ་དགུན་ཉི་མ་ངོ་བའི་སྐབས་རི་
 འདེབས་ཀྱི་བྲག་ངོས་སུ་དོན་ཏེ་གར་གར། གར་གར་ཞེས་སྐད་རིང་པོ་བརྗོད་དེ་རིམ་རིམ་དུ་
 ཕན་ཚུན་དེད་རེས་བྱེད་དག་ལ་དོག་ཐོན་གྱིས་སྐད་འབོད་སྐབས། རྟོག་རྟོག་ཞེས་སྐད་
 ལྷང་ལྷུ་དེ་འབྲེལ་བོད། དུས་རྒྱུན་ཤིང་གསེབ་དུ་གབ་ནས་ཁྲིས་སུ་སྡེབས་སྐབས་སྟོ་བྱར་དུ་སྐད་
 སྐད་དང་ག་ཤོག་པའི་སྡིར་དང་བཅས་སྡེབ་གཅིག་ཏུ་འཕྱར་འགོ། །སྐར་བོད་དུ་ཉ་གཞོན་ནས་འགོ་
 སྐབས་སྡེབ་སྲག་ལྟོ་འཕྱར་བས་ཡང་ཡང་ཉ་འཛོགས་པའི་ཚུལ་ལྷུང་བ་མར་པའི་སྲས་དར་མ་
 མདོ་སྟེ་ཉ་འཛོགས་ཏེ་ཡོབ་བྱུད་བཏང་ནས་མགོ་ས་སྟེང་གི་རྩོ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲོངས་པ་ལྟ་བུའོ།

(40) Common name: Chukar Partridge

Scientific name: Alectoris Chukar

Local name: Srakpa (སྲཀཔ་)

དེ་དབྱིན་ཡིག་ནང་”ཅུག་ཀ”ཟེར་དགོས་དོན་
 མི་དེས་སྐད་འདོན་སྐབས་ཅུག་ཀར་ཅུག་ཀར་
 ཟེར་བས་མིང་དེ་ལྟར་ཆགས་དེ་ནི་ཨེ་ཤི་ཡ་
 དང་ཡོ་རོབ་ཁུལ་ལ་དུགས་དང་ཉི་མ་ཡའི་རི་
 རྒྱུད་དུ་ཕ་བོང་གྲེ་ས་ཡོད་སའི་ཁུལ་དུ་གནས་
 རྒྱུད་བྱེད། སྲཀཔ་ཐལ་མདོག་གི་དབྱེལ་བ་
 བས་ན་ཚོག་བརྒྱུད་ནས་བྲང་གི་བར་དུ་ནག་
 ཐིག་རི་མོས་སྐོར་ཡོད་དེའི་གདོང་བ་དཀར་པོ་
 དང་དེའི་མཚུ་བྲེ་སྲེག་ལས་ཅུང་ཅུང་ལ་མཚུ་
 དང་རྐང་བ་དག་དམར་པོ་ཡིན་པོ་དེའི་རྒྱབ་
 གཞུང་ར་ཁུ་མདོག་ལྟར་སྐྱུག་པ་ཡོད། གཤོག་

པའི་དབྱུང་མགོ་ངོས་ནས་མཐུར་དུ་དཀར་ནག་རི་མོ་གཤེབ་ནས་འཐེན་ཡོད། དེའི་གཟུགས་
 ཐོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༣༣-༣༥ བར་ཡོད་དེའི་ཚང་ནི་ཤིང་གསེབ་དང་། བྲག་གཡལ་གྱི་
 སང་དུ་བཅའ་བ་ཡིན་དེས་སྐོར་ངོ་མདོག་ ༧-༡༢ བར་གཏོང་བ་ཡིན། དེ་སྐོར་དང་རྒྱབ་ར་
 ཁུལ་སོགས་སུ་མཐོང་བྱུང།

(41) Partridg chukare (Alectoris Chukar)

Local name: Bre Sreg བྲེ་སྲེག

༄༅། །བྲེ་སྲེག་ནི་བྲག་སང་དུ་སྡོད་ཅིང་
དེའི་མཐིང་པ་མདོག་ནི་རྩ་མདོག་དང་སྡོ་
མཐུག་དེ་དཀར་པོ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་
གཞན་ལུས་པོ་དག་རྩ་མདོག་ལ་ནག་ཁས་
བརྒྱན་ཡོད། མིག་འོག་ནས་འོག་མཚུའི་བར་
ནག་རིས་གྲུ་ཞི་ཅན་དང་ཨོག་མ་དཀར་པོ་
ཡིན། དེའི་ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་
༣༣-༣༥ བར་ཡོད་ལ་ལུས་པོ་ནར་མོ་
གཟུགས་ཡིན། དེ་རིགས་ཨི་སི་རིལ་དང་
འཛོར་ཏན་སོགས་ཀྱི་ལུལ་དུ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་

ནས་ནས་སྤྱི་ལེ་ ༤༠༠-༡༣༠༠m བར་དང་ལ་དྲགས་དང་ཉི་མ་ཡའི་རི་རྒྱད་དུ་༣༠༠༠-༤༠༠༠
བར་དུ་མཐོང་བྱུང་དེས་སློང་ང་ཙ་སང་དུ་༡-༡༤བར་བཞག་གི་ཡོད།

(42) Common name: Tibetan Sandgrouse

Scientific name :Syrrhaptes Tibetans

Local name: Kagalinga ཀག་ག་ལིང་།

༡༢༡ ། ཀག་ག་ལིང་ཞེས་པའི་མིང་དེ་བྱ་
དེས་སྐད་འདོན་སྐབས་ཀག་ག་-ཀག་ག་--ཟེ་
སྐད་འབོད་ཚུལ་ལས་མིང་ཐོགས་ཤིང་། དེའི་
ཡིག་ནང་ Sandgrouse ཞེས་པ་དེའི་སྐྱ་
མདོག་གྲེ་མའི་མདོག་ལྟར་ཡོད་པས་ཡིན་ལ།
དེ་ནི་ས་སྟངས་དུ་བབས་སྟོད་མཁན་གྱི་བྱ་ཞིག་
ཡིན དེ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཁྱི་ 6000m
ཡོད་པའི་གྲེ་ས་ཤེས་ཆེ་བའི་སྟངས་དུ་རྒྱ་ཐང་
ཐོང་ཡོད་པའི་ཁུལ་དུ་གནས་སྟོད་བྱེད། དེའི་
མགྲིན་པ་དང་ཨོག་མའི་ཆ་ལ་སྐྱ་མདོག་སེ་

སྐྱ་ག་ཡིན་པ་ལ། ལུས་པོའི་རྒྱག་ལོག་གི་ཆ་ལ་ནག་ཐིག་ཐང་ཐོང་ཡོད་ཅིང་། གཤོག་སྟོང་ག་
ནག་པོ་དང་། རྟོ་བའི་ཆ་ལ་སྐྱ་མདོག་སྟོ་སྐྱར་ཡོད། དེའི་མཚུངས་སྤྱི་བཅས་ཐུང་དུར་ཡོད་ལ།
མུག་མ་སྐྱར་དུའི་ཅེ་ལྟར་རྒྱོན་པོར་ཡོད། ཀག་ག་ལིང་གི་མགོ་མུག་ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་
སྤྱི་ཚོན་ 30-40cm དང་། རྒྱ་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་ 0.7-0.9kg ཅུང་ཡོད། ཐོ་དེ་གཟུགས་པོར་
ཆེ་བ་ཡོད་ལ་ཁ་དོག་ཀྱང་སེར་ཤེས་ཆེ་བ་ཡོད། དེའི་ཚང་ནི་ཤིང་གསེབ་གྱི་ཅ་བ་སོགས་སྐྱ་
བཅའ་ཞིང་། དེས་སྟོང་ངའོ་མ་མདོག་ 1-2 བར་གཏོང་བ་ཡིན། དེ་འཕྱར་བའི་སྐབས་
མགྲོགས་ཚད་ཚུ་ཚོད་གཅིག་ནང་སྤྱི་ལེ་10 ཅུང་བཟོད་ཐུབ་གྱི་ཡོད། དེ་དབྱར་ཁ་ཚུ་ལྷུ་དང་།
འན་ལེ། མཚོ་དཀར། ཚུ་སྐྱར་ཁུལ་དང་། དགུན་ཁ་སྤེ། ཤེས། ཞིག་སའི་ཁུལ་དུ་སྟོད་པར་བྱེད།

(43) Common name: Tibetan Snowcock

Scientific name: Tetraogallus Tibetans

Local name: Gungmo གུང་མོ།

༄༅། །ལྷ་བྱ་གུང་མོ་ནི། བོད་དང་། ཉི་མ་
ལ་ཡའི་རུབ་རྒྱུད་ཀྱི་རི་མཐོ་རྒྱ་མཚོའི་ངོ་ས་
ནས་སྤྱི་ཁྱིམ་ལ་༥༠༠༠mལྷིང་དུ་སྤང་རིའི་ངོ་ས་སུ་
གནས་སྡོད་བྱེད། དེ་ལྷུ་ཚོ་༡༥-༣༠བར་བྱས་
ནས། དེའི་ལུས་བོང་ནི་རི་བྱ་ལས་རྒྱང་བ་
ཡོད། དེའི་མཚུ་ཉོ་དང་། མིག་གི་མཐའ་སྐྱོར་
རྒྱང་བ་གཉིས་མདོག་དམར་སྐྱུག་ཏུ་ཡོད་བ་
དང་། ཚོག་མ་དང་། སྐེའི་འོག་ཏུ་སྐྱུ་མདོག་
དཀར་པོ་དང་། སྐྱོ་སྐྱོ་མདོག་དཀར་ནག་ཁ་
རིས་ཀྱིས་བརྒྱན་ཅིང་། རྒྱབ་ཀྱི་སྐྱོ་མདོག་

ཁམ་ཁར་ཡོད་བ་ཡིན། དེའི་ལུས་ཁོང་བོད་དང་། འབྲུག་ཡུལ། མོན་ལྷ་དབང་། ལ་དྲགས། ཉ་
ཅི་ག་སི་བང་། ས་གི་སི་བན་སོགས་ཀྱི་ཁུལ་དུ་ཡོད། དེའི་ཚང་ནི་ས་བོང་གི་འོག་དང་གིང་
གསེབ་ཀྱི་འོག་ཏུ་བཅའ། སྐྱོང་ང་༤-༦བར་གཉོང་བ་ཡིན། དེ་དུས་རྒྱུན་མཐོང་དཀར་བ་ནི་དེས་
ས་གནས་ཀྱི་ཁ་དོག་ལྷར་ལུས་པོའི་ཁ་དོག་བསྐྱར་འགྲོ་བས་ཡིན། དེ་ལ་དྲགས་བྱང་ལ་དང་།
ལྷག་ལང་ལ། རུམ་རྩེ་མཚོ་དཀར། མཚོ་མོ་རིལ་རིལ་ཁུལ་དུ་སྡོད།

(44) Common name: Himalayn Snowcock
 Scientific name: Tetaogallus Himalayensis)
 Local name: Rija རི་བྱ། གོང་མོ་མཇུག་དཀར།

༡༡། །གོང་མོ་མཇུག་དཀར་ནི་བྱ་ཟེ་མོའི་
 བང་ཁུངས་སྤུ་གཏོགས་ཤིང་། དེའི་གཤོག་པའི་
 རྒྱུ་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚེན་༥༥-༧༧བར་ཡོད་པ་
 དང་། ལུས་པོའི་སྤྱི་ཚད་སྤྱི་རྒྱ་༩-༩ཙམ་ཡོད།
 གོང་མོ་མཇུག་དཀར་གྱི་སྤོང་གནས་ནི་རྒྱ་
 མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཟླ་༧༠༠༠-༩༠༠༠བར་གྱི་
 རི་མཐོའི་ཕོ་རྒྱའི་སང་དུ་གནས་སྤོང་བྱེད་དེའི་
 ཨོག་མ་དང་། སྤེའི་འོག་མཇུག་མའི་འོག་དག་
 དཀར་པོར་ཡོད་ལ་འཕྱར་འགྲོ་བའི་སྐབས་
 གཤོག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་བང་དུའང་དཀར་པོ་

ཡོད། གཞན་སྤུ་མདོག་དག་གུང་མོ་དང་འབྲ་བ་ཡིན། དེའི་སྐྱད་ཕྱ་ལ་རིང་བ་མཇུག་ཏུ་སྐྱད་
 ལུགས་ཆེ་ཙམ་གྱིས་མཚམས་གཅོད་པར་བྱེད། ཚང་ནི་པ་བོང་གི་འོག་དང་། ཤིང་གསེབ་ཀྱི་
 འོག་ཏུ་ཚང་བཅའ། སྤོང་ང་ནར་མོ་སེར་སྤུག་གི་སྤྱིང་དུ་ནག་ཐིག་དང་དམར་ཐིག་གིས་བརྒྱན་པ་
 ༥-༡༩བར་གཏོང་བ་ཡིན་ནོ།

(45) Common name: Common Kestrel

Scientific name: Falco Tinnunculus

Local name: Thra Chen བླ་ཚེན།

༄༅། །ཁ་དེ་རིགས་ནི་ཡོ་རོབ་དང་། ཨི་ཤི་ཡུ་
ཨ་སྤེ་རི་ཁའི་ས་ཁུལ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མཐོ་
ཤོས་སྤྱི་ཁྱེ་ ༤༥༠༠ ཡས་མས་གྱི་ས་བབ་དང་
ཞིང་རའི་ཁུལ་དུ་བྱིའུ་དང་ཅི་ཅི་གཙང་བ་སོགས་
སློག་ཆགས་རྒྱང་དུ་དག་བ་བར་བྱེད། དེས་ཉག་
ཏུ་མཁའ་མཐོངས་སུ་འདུར་ནས་ནམ་མཁའ་
གཤོག་བ་སྟེ་བ་སྟེ་བ་ངང་འོག་ཏུ་ཡང་ཡང་བསྟ་
བར་མི་ཚོས་ཁ་དེས་མོ་རྒྱག་བ་རེད་ཟེར། ཡང་
དམའ་ཤོས་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་འདབས་སུ་རྒྱ་
མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཁྱེ་ ༡༧༥༠ ཡས་མས་སུ་

གནས་སྡོད་བྱེད། དེས་སློང་ང་བོ་བོ་ ༣-༧ བར་འཛོག་ཀྱང་ ༣-༤ བར་གསོ་སློང་ཐུབ་བ་
བྱེད།

(46) Black kite (Milvus Migrants)

Local name: Olpa འོལ་པ། བིང་གྲུར་མ།

༡༡། འོལ་པ་ནི་སྐྱུག་ཚུང་གི་རིགས་ཤིག་
སྟེ་དེ་འོལ་པ་ནི་འཛམ་གླིང་ས་གནས་མང་པོ་
ཞིག་གི་ནང་དུ་མཐོང་ཐུབ་ལ། ས་མཐོང་དམན་
གང་སར་གནས་པའི་འཚོ་སྤོང་ཤུགས་ཐུབ་
ཀྱི་སྐྱུག་ཤིག་ཡིན། བོད་ས་མཐོའི་སྟངས་དུ་ཡོད་
པའི་འོལ་པ་ལ་ལྷ་སའི་ཁུལ་དུ་བིང་གྲུར་མ་
ཞེས་ཟེར་ཞིང་དེས་སྐད་འབྲིན་སྐབས་བིང་
གྲུར་ཞེས་རིང་པོ་བརྗོད་པས་ཡིན། འབྲི་གྲང་
ཁུལ་དུ་འདེབས་ལེ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེས་དུས་
རྟག་དུ་མཁའ་ལ་འཕྱུར་ནས་སྟོ་འཚོལ་བར་
བྱེད་ཁོ་པོ་ཚུང་དུས་དགོན་པའི་ཐོག་ཁར་ཤ་

སྐམ་ཞིག་ལག་པར་འཁུར་ནས་ཟ་བཞིན་པའི་སྐབས་ལག་པ་ནས་འཕྲོག་ཤོར་བ་མ་བཟད།
མཐིན་པ་ལའང་སྟེར་མོ་ཐོག་ནས་ཁྲག་དོན་པ་བྱུང་དེ་ཁུལ་གྱི་འོལ་པ་ནི་ཉ་ཅང་ཉམ་པ་ཆེན་
པོར་འདུག་དེ་འབྲི་གྲང་ཅེ་བ་དགོན་པའི་ཉེ་འགམ་སྐྱུར་པའི་སྤོང་པོའི་ཅེ་ལ་སྤྱི་ཚོགས་ལྟ་བུ་
འདྲི་བྱས་ནས་སྤོང། དེས་སྐྱུར་སྤོང་གི་ཅེ་ལ་ཚང་བཅའ་ཞིང་དེ་དག་ཡང་ཡང་ཆག་པ་སྤོང་
ཅིང་སྐད་ཆེན་པོ་འབྲིན་པ་ན་བ་ཚ་ལྷར་ཡོད་དེའི་ཁ་དོག་སྐྱུག་ལྟར་དུ་མདོག་ལ་མཁའ་འཕྱུར་
སྐབས་གཤོག་པའི་ནང་ལ་ཁ་རིས་ཡོད་པ་མཐོང་ཐུབ་དེའི་མཚུ་ནག་པོ་ལྷགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་
རྐང་པ་སེར་པོར་ཡོད། རྒྱ་གར་ཁུལ་དུ་སྐྱུ་མདོག་སྐྱུག་ནག་ལྟར་དུ་འདུག་ཅིང་། གང་སྟིགས་
པོར་སའི་ཁུལ་དུ་འོལ་པ་རྒྱ་སྐྱུག་མང་པོ་མཁའ་ལ་སྤིང་སྐྱོར་བྱེད་པ་མཐོང་།

(48) Common name: Upland Buzzard

Scientific name: Buteo Hemilasius

Local name: Lam-Lak ལམ་ལྷག་ཚེང་།

༄༅། །ལམ་ལྷག་གམ། བོད་དབུ་རུའི་ཁྱལ་
དུ་ཚེང་ཞེས་འབོད་ཅིང་། དེ་རྒྱབ་སྐྱབ་ལས་
ལྷན་བོང་རྒྱང་ཞིང་། དེ་རིགས་ཨེ་ཤི་ཡའི་རི་
ཁྱལ་མང་དག་ཅིག་གི་ནང་དུ་མཐོང་ཐུབ། དེ་
གནམ་གཤེས་དྲངས་པའི་སྐབས་སུ་ནམ་
མཁར་ལྗིང་འཁོར་བྱེད་ཅིང་། ཅིའི་……ཅིའི་……
ཞེས་སྐད་འབོད་བྱེད་ཅི་མཁའ་ལ་ལྗིང་སྐོར་
བྱེད། དེའི་གཤོག་པའི་མཐའ་མཐུག་དང་།
གཞུག་སྐྱོའི་མཚམས་སུ་དཀར་ཤས་ཅན་ཡོད་
དེས་རི་བོང་དང་། ལུག་རོན། ལྷ་མོ་ཅང་བ།

སོགས་སེམས་ཅན་རྒྱང་རིགས་སོད་བརྒྱང་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལ་དྲགས་མཚོ་དཀར་དང་ལུག་ག་
ཉན་ལེ་ལོ་མ་མཚུ་ལུལ་སྐྱེ་ཉེ་འཁོར་དུ་མཐོང་ཐུབ།

(49) Common name: Lammergeier
 Scientific name: Gypaetus Barbatus
 Local name: Kyaglag བཀྱག་སྐྱུག་གོ་བ།

༡༡། །དེའི་ལུས་ཤིའི་ལྗིད་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་
 ༥.༡kgདང་། གཤོག་པའི་རིང་ཚད་སྤྱི་ཁྱི་
 ༩.༩-༩.༧mགོ་བ་ནི་ཤོད་དང་། མ་ལ་ལྷའི་
 རི་རྒྱུད་དུ་གནས་ཤིང་། དེ་ལ་དུགས་ཀྱི་ཉི་མི་
 སེའི་གཞུང་གི་སྤྱང་སྐྱོབ་སྤྱིང་ག་དང་རྒྱབ་ར་
 ཟངས་དཀར་ཉན་ལེ་མཚོ་དཀར་སོགས་སྤྱ་
 མཐོང་ཐུབ། དེ་ནི་སྐྱུག་དང་ཁ་ལྷ་སྤྱ་སྐྱོག་ལ་

ཚོལ་བར་མི་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནི་ཤི་བའི་རོ་དག་གི་རུས་པ་དག་ཐོས་ནས་འཚོ་བར་བྱེད་དེ་ནི་
 འཁོར་ལུག་གཙང་མ་བཟོ་མཁན་གྱི་བྱ་རྒྱུ་དེ་གི་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེས་རྐྱེན་དང་གྱི་རུས་པ་དག་
 མཁའ་མཐོངས་སྤྱ་འབྱེད་ནས་བྲག་ལེབ་ཀྱི་སྤྲོད་དུ་འཕང་པ་ན་དུམ་བུར་སོང་བ་དག་གྱུང་མིད་
 གཏོང་བར་བྱེད། ཡང་ར་ལུག་གི་རྐྱེད་དང་སྤྱ་སྐྱོབ་ཉི་ཐད་ཀར་གྱུར་མིད་བཏང་ཐུབ་བྱ་གོ་བའི་
 སྤྱུག་པ་ལ་གོ་བུན་ཞེས་འཕོ་བའི་སྐྱན་ལ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ།

(50) Common name: Himalayan Griffon

Scientific name: Gyps Himalayensis

Local name: Thang-Kar ཐང་དཀར་ བྱ་ཚོད་

༄༅ ། བྱ་ཚོད་ནི་ཤི་རོ་ཟ་མཁན་ཁོར་
ཡུག་གཙང་བཟོ་བྱེད་མཁན་གྱི་བྱ་ཞིག་
ཡིན། སྤྱིར་ལོང་མ་བྱ་སྤྱིང་ནང་བྱ་ཚེ་རིགས་
༡༣ ཡོད་པའི་ནང་ཉི་མ་ལ་ཡའི་བྱ་ཚོད་ནི་
ཚེ་ཤོས་གྱི་གས་ཤིག་སྟེ། དེའི་སྤྱིང་ཚད་ལ་
སྤྱི་རྒྱ་༤kg ཙམ་ཡོད། གཤེག་པའི་རིང་
ཚད་ལ་སྤྱི་ཁྲི་༡-༣m རོད་དང་ཉི་

མ་ལ་ཡའི་བྱ་ཚོད་ལ་སྤྱི་མདོག་རིགས་གཉིས་ཉེ། ཐང་དཀར་ནི་སྤྱི་མདོག་རག་དཀར་དང་། ཐང་
སྤྱི་གཉི་སྤྱི་མདོག་སྤྱི་གཉི་པོར་ཡོད། རོད་གྱི་བྱ་ཚོད་ནི་མི་ཤི་བའི་ཕྱང་པོ་དག་བྱ་གཏོར་བྱེད་ཅེས།
ཕྱང་པོ་དུར་ཚོད་གྱི་སྟེང་དུ་བསྐྱལ་ནས་ཚོགས་ལྡན་ཞེས་པས་ཕྱང་པོའི་ཕུས་རྒྱབ་ནས་གྱིས་ཁྲམ་
བཏབ་ནས། བགས་པ་དག་གྲེགས་པར་བྱེད་ཉེ། བྱ་ཚོད་ལ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་རྗེས་མགོ་
དང་རུས་པ་དག་བཅག་ནས་བྱ་ཚོད་དང་། ཤོ་རོག་སྤྱི་ལ། མཐར་གོ་བས་རུས་པ་ཚེ་བ་རྣམས་
ཐོས་ནས་གཙང་བཟོ་བྱེད་པ་ཡིན། བྱ་ཚོད་དེ་ཚོའི་ཚང་ནི་རི་མཐོན་པོའི་བྲག་གཡང་གི་ངོས་སུ་
ཚང་བཅའ་ཞིང་། རྒྱང་ནས་བལྟས་ན་བྱ་སྤྱི་གཉི་བཏབ་ལྷུ་ལ་སྤྱི་ལམ་ལམ་མཐོང་བྱུབ་། དེ་ཉམ་ལེ་
དང་རུབ་ཤི་ཉི་མི་སི་གཞུང་སྤྱིང་ཟངས་དཀར་སོགས་མཐོང་བྱུབ་ཤིང་། འོན་ཀྱང་སྤྱི་རྒྱ་ལ་
སྟོད་དུ་ཡང་ཡང་མཐོང་བྱུབ་པོ།

(51) Common name: Eurasian Cuckoo

Scientific name: Cuculus

Loal name: Khujug ལུ་བྱུག

༡༡། །ལུ་བྱུག་ནི་བྱ་ཡི་རྒྱལ་པོར་གྲགས་
ཤིང་མངོན་བརྗོད་གྱི་མིང་ནང་དུ་དབྱིད་གྱི་པོ་
ཉན་ཞེས་དབྱིད་དུ་ཉི་མ་ལ་ཡུའི་རི་ཁུལ་དུ་
དབྱིད་དུ་འོང་བས་མིང་དེ་ལྟར་དུ་གྲགས་ལ།
དབྱིན་སྐད་དུ་ཀུ་ཀུ་ཟེར་བ་དེས་སྐད་འབོད་
སྐབས་ཀུག་ཀུག་ཀུག་ཀུག་ཟེར་བས་ཡིན།
འོན་ཀྱང་ཐོད་དང་ཉི་མ་ལ་ཡུའི་ས་མཐོའི་ཁུལ་
དུ་གནས་པ་དག་གིས་སྐད་དེ་ལྟར་འབོད།
གཞན་ཉི་མ་ལ་ཡུའི་རི་འདབས་སུ་གནས་པའི་
ལུ་བྱུགས་ནི་སྐྱ་མདོག་དཀར་ཤས་ཆེ་བ་ཡོད།
དེ་རིགས་ལ་སྤྱི་སྟུན་གཡོན་ཁུལ་དང་ཆར་ཞོད་

སྐབས་འབྲས་ར་གྲོང་ཁུལ་དཀར་ཡོང་འདུག་དེའི་སྐད་འབོད་སྟངས་ནི་ས་མཐོའི་ལུ་བྱུག་དང་མི་
འབྲ་བར་ཀུལ་ཀུལ་ཀུལ་ཀུལ། ཞེས་པ་དེ་འབྲ་དུས་གཅིག་ལ་སྐད་དེ་འབྲ་ཐེངས་ ༢༠ ཡས་མས་
འབོད་དེ། ལུ་བྱུག་དེ་རིགས་མ་ལེ་ཤེའི་ཁུལ་སོགས་སུ་འདུག་ཀྱང་སྐད་གྲངས་མང་པོ་དེ་འབྲ་
སྐྱོག་པར་མི་བྱེད། ཡང་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་སྟུན་དག་ཅིག་གི་སྐོར་གསུངས་
ཏེ། ལུ་བྱུགས་ནག་པོའི་སྐད་སྐྱ་དེ་བྱད་མེད་འཁུན་པའི་སྐྱ་དང་འབྲ་གསུངས་པ་དེ་ལུ་བྱུག་ནག་
པོ་མ་ཡིན་པར་རྒྱ་གར་བ་ཚོས་གོཨེ་ཞེས་པ་ལུ་བྱུག་ནག་པོ་དང་ཆེ་ཆུང་འབྲ་བ་ཞིག་འདུག་ལུ་
བྱུག་ནག་པོ་ནི་སྟོ་ཨ་རྗེ་རི་ཁའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་དཔེར་དེབ་ནང་མཐོང་། ལུ་བྱུག་གོཨེ་ཞེས་པ་དེའི་
སྐད་ནི་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་གྱིས་གསུང་བ་དེ་ལྟར་འབྲ་ལ་དེས་སྐད་གཏོང་བའི་སྐབས་སྐད་
དམའ་ས་ནས་རིམ་བས་ཡར་སྐྱ་བཏེགས་བྱེད་པ་ལྟར་སྐད་།།

མོ་དོ་སྐྱམ་ཅུའི་སྡོན་དུ་བྱ་གོད་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱ་ཐང་གར་སར་མཐོང་ཐུབ་པ་མ་ཟད། ལམ་དུ་
སྐྱམ་འཁོར་གྱིས་བརྗེས་པའི་ཁྱི་རོ་བ་བ་དང་། དེ་སྐབས་སྐྱམ་འཁོར་གྱིས་བྱ་གོད་ཡང་བརྗེས་
པའི་ཞེ་རོ་མང་པོ་མཐོང་ཡང་། ཕྱིས་བྱ་གོད་མང་པོ་བཞག་ནས་གནས་གཤམ་གྱའི་ཨིན་ཇིའི་ནང་དུ་ཚུད་པའི་
གསར་འགྲུར་ཐོན་རྗེས་རིམ་བས་ཉུང་དུ་སོང་ནས་ད་ཆ་མཐོང་རྒྱ་མེད་པར་གྲུར་པ་མ་ཟད། དེར་
སྐབས་ཆར་དུས་བ་ལང་མང་པོ་གཞུང་ལམ་གྱི་གར་སར་ཉལ་སྡོད་པར་མཚན་མོ་དོལ་སྐྱེལ་
སྐྱམ་འཁོར་གྱིས་བརྗེས་པའི་ཞེ་རོ་མང་པོ་མཐོང་ཡང་། བྱ་གོད་མེད་སྐབས་གཙང་བོས་བྱེད་
མཁན་མེད་སྐབས། ལམ་རྒྱར་དུ་ས་དོང་དུད་དེ་སྐས་པར་བྱེད་འདུག །ཅེས་འབྲི་གུང་བས་
གནས་སྐབས་དེ་ཅུ་གྱིས་མཐུག་བསྐྱུས་སོ། །མཛུ་ལོ། །

གཞིར་གནས།

(1) Common name: White Wagtail

Scientific name: Motacilla Alba

Local name: Snama Thakling ལྷ་མ་ཐག་ལིང་། ཐག་ལིང་དཀར་ཁ།

༄༅། །ཐག་ལིང་དཀར་ཁ་ནི་མགོ་དང་བྲང་
 བག་པོ་གདོང་པ་དང་སྒོ་དག་དཀར་པོ་མཚུག་
 མའི་སྟེང་ནག་པོ་ལ་འོག་ཏུ་དཀར་པོར་ཡོད།
 གཤོག་པ་ཁང་གི་ཏུ་ཡི་སྒོ་རིས་འདྲ་བ་ལ་དཀར་
 ཁ་ཡིན། གི་ཏུ་དེ་རིགས་ཡོ་རོབ་དང་ཨེ་ཤི་ཡཱ་ཨ་
 རྩི་རི་ཁའི་བྱང་སྟོགས་ས་ཁུལ་ཁག་ཅིག་དང་།
 ཨ་ལ་སི་ཁའི་རྒྱབ་སྟོགས་ཁུལ་སོགས་སུ་ཡོད།
 དེ་ལ་ཐེ་ཟླེ་ཡཱ་ Latvia རྒྱ་ཁབ་ཀྱི་ཉུགས་ཅན་
 གི་ཏུ་ཡིན། དེ་རིགས་འདྲ་མིན་བཅུ་གངས་ཤིག་
 ཡོད། སྒྲིད་ཚུལ་བང་སེ་སྤྱག་སྤྱག་དང་འདྲ་ལོ།

ཐག་ལིང་དཀར་ཁའི་ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྒྲི་ཚོན་ 16.4-17.2cm ཡོད་ཅིང་། སྒྲིད་ཚད་ལ་
 སྒྲི་རྒྱ་ 0.024 ཡོད། ཚེ་ཚད་ལོ་ 12 ཅམ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཨེ་ཤི་ཡཱའི་ཁུལ་དུ་ཡོད་པ་དག་ལུས་
 པོ་ཐོན་བྱ་རིང་བ་ཡོད་པ་སྒྲི་ཚོན་ 27cm ཡོད། དེ་ཐང་ཐེར་ཚུ་གཞུང་དང་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་མ་
 གྲེ་ཐང་དུ་བསྐྱོད་དེ་ཚུ་མཐའ་འདྲུ་ཚོག་སོགས་བ་བར་བྱེད།

(2) Common name: Yellow Wagtail
 Scientific name: Motacilla Flava
 Local name: rTarzi Serpo ཉ་རྗེ་སེར་པོ།

༡༡། །བྱིའུ་རྩ་རྗེ་ནི་སྣ་མ་ཐེག་ལིང་གཉིས་
 འདྲ་ཞིང་དེའི་ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་
 ༡༥-༡༩cm བར་དང་། ལྡིང་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་
 ༠.༠༡༥kg ཡོད་དེ་རྩ་གཏུ་ཚུ་འགྲམ་དུ་སྡོད་
 བར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ཚང་ཁང་པ་སོགས་ཀྱི་སེང་
 དུ་བཟོ་བ་དང་། དེས་ཀྱང་གོམ་འགྲོས་འགའ་
 བྱས་ཏེ་མཐུག་མ་འཕྲུག་འཕྲུག་བྱེད་པ་ཡིན།
 དེའི་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་གཤམ་གསལ་པར་
 རིས་སྟར་ལགས། དེ་ལ་དུགས་སུ་རུ་ཡུལ་སྡོད་
 སོགས་སུ་མཐོང་ཐུབ། དེ་ལ་དུགས་ཀྱི་ས་

གནས་པལ་ཆེ་བར་མཐོང་ཐུབ།

(3) Common name: Common Kingfisher

Scientific name: Alcedo Atthis

Local name: Nyaza. Nyazan Jang Tra ཉ་ཟ། རྩ་ཟམ་ལྷང་ཁ།

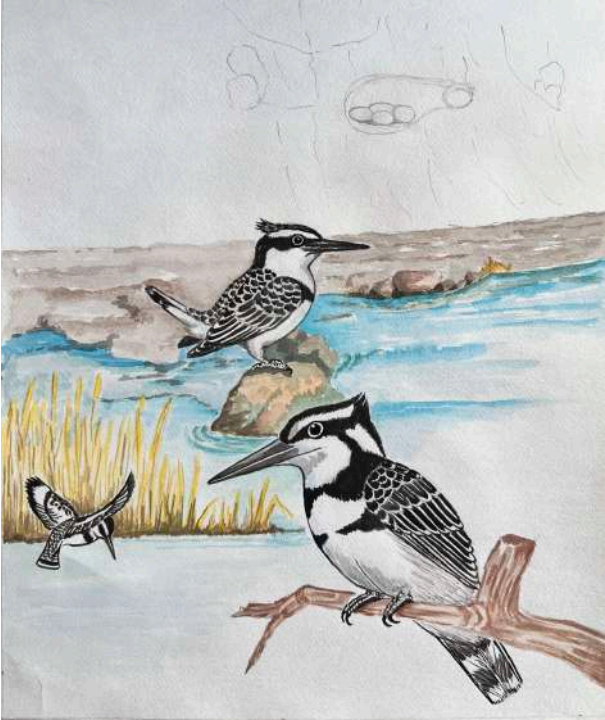
༡། རྩ་ཟམ་ལྷང་ཁ་དབྱིན་ཡིག་ནང་གི་རྩི་
ཤར་ཞེས་ཉ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ཟེར་བ་ཡིན་དེས་ཉ་
ཡོད་སའི་སྤྱིང་རྒྱ་དང་རྩིང་རྒྱའི་འགྲམ་གྱི་ཤིང་
སྤོང་དང་པ་པོང་སོགས་གྱི་སྤྱིང་ནས་ཉ་ལ་གཟེར་
ནས་ཤུགས་ཆེན་གྱིས་རྒྱའི་ནང་དུ་གདིང་འཇུག་
རྒྱབ་ནས་ཉ་དག་འཛིན་ཐོས་བྱེད་པ་ཡིན། དེའི་
ལྷས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༡༤cm དང་
སྤྱིང་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་ ༠.༠༣༡ ཡོད་ཅིང་། ཉ་ཟམ་
ཆེ་ཤོས་དེ་ཨ་རྩི་རི་ཁར་ཡོད་པ་སྤོ་བ་ཡིན། དེའི་
ལྷས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ ༤༣-༤༤cm
ཡོད། ཉ་ཟམ་ལྷང་ཁ་ལ་དུགས་གྱི་སེང་གེ་གཙང་

པོའི་འགྲམ་དང་། ལུབ་ར་པ་ནི་མཁར། དཀར་འབྲིལ། ཉན་ལེ། རྒྱ་ལུ། སོགས་གྱི་ལུལ་དུ་
མཐོང་བྱུང།

(4) Common name: Kingfisher

Scientific Name:

Local name: Nyaza ཉ་ཟ། (ཉ་ཟམ་ཉེ་ཁ།)

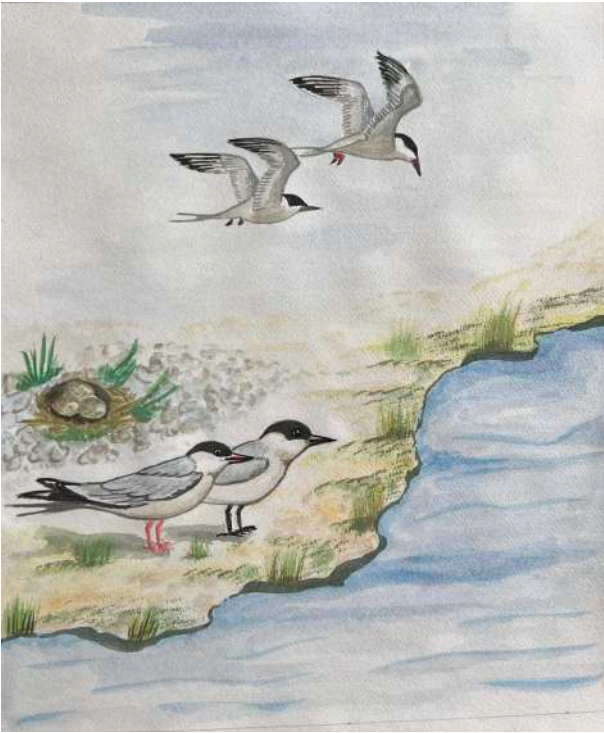

༡༡། །སྤྱིར་ཉ་ཟམ་དཀར་ཁ་དེའི་རིགས་
 བདུན་ཡོད་པ་ལས་ཆེ་བ་ལྔ་ཁྲ་ཡོད་ཅིང་།
 ཨེ་ཤི་ཡའི་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཚུ་བྱ་དེ་རིགས་ཀྱི་
 མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཁྱེ་ ༡༠༠༠m ཡོད་པའི་ས་
 ཁུལ་ལ་གནས་ཚུན་བྱེད། ལ་དུགས་ཀྱི་ཉ་ཟམ་
 ཉེ་ཁ་དེ་དཀར་ཁ་ཡོད། དེ་ལུས་པོ་བྱིས་ཚམ་ལ་
 མཐུག་གཏུམ་པ། མགོ་ཆེན་མཚུ་རིང་གི་ཚུ་བྱ་
 ཞིག་ཡིན། དེའི་ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ཨིན་ཇི་
 ༡.༤-༡.༤in ཡོད་ཅིང་།

(5) Common name: Common Tern

Scientific Name: Sterna Hirundo

Local Name: Nyaza ཉ་ཟ་ (ཚུ་སྐྱུར)

༡༡། །ཚུ་སྐྱུར་འདི་རིགས་སྣ་ཁ་བཞི་ཡོད་པ་
འཇོ་མ་གླིང་ས་ཁུལ་པལ་ཆེ་བའི་ནང་ཡོད་དུས་
རྒྱན་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དང་། མཚོ་དང་མཚོ་ཕྱོད་ནང་
དུ་ལྷུ་མཚོ་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་སྡོད། དེའི་ལྷུས་
པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ 33cm དང་། ལྗིད་
ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་ 0.400-0.200 བར་ཡོད། དེ་
རིགས་མགོ་ནས་མིག་གི་བར་དུ་སྐྱ་མདོག་ནག་
པོ་ཡིན་པ་ལ་མཚུ་དང་རྐང་པ་དག་དམར་མེར་
དུ་ཡོད། ཡང་མཚུ་དམར་པོའི་ཚེ་མོ་ནག་པོ་ཡོད་
པ་ཉུང་ཤས་མཆིས། ཞོག་མའི་འོག་ནས་བྱང་

བར་སྐྱ་མདོག་དཀར་རྒྱང་ཡིན་པ་ལ་གཞན་ལྷུས་པོའི་མདོག་སྡོ་སྐྱར་ཡོད། དེས་སྐྱོང་ང་གསུམ་
ཚམ་གཉིང་བ་དང་དུས་རྒྱུན་བོད་ཀྱི་མཚོ་སྡོན་པོ་ཁྲི་བཞོད་རྒྱལ་མོའི་མཚོ་ལྷ་བུའི་ནང་དུ་དེ་དང་
དེ་མིན་ཚུ་བུའི་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་མཐོང་བྱུང། ཚུ་སྐྱུར་དེའི་མཚུ་རིང་བ་དང་། གཞོག་པ་དང་
མཇུག་མ་སྐྱ་མོ་རིང་པོར་ཡོད། དེ་ལ་དུགས་ཤར་སྟོད་ཀྱི་སང་གེ་གཅང་པོ་དང་མཚོ་དག་གི་
ནང་དུ་མཐོང་བྱུང།

(6) Common name: Great- Crested Grebe

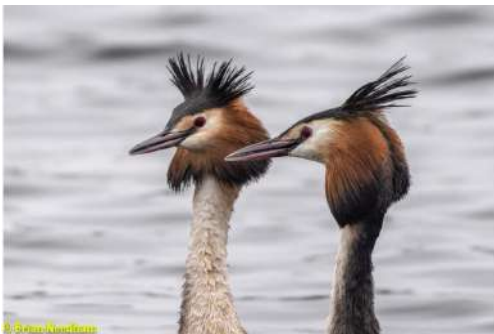
Scientific name: Podiceps Cristatus

Local name: Changa Raktse ཅང་ག་རག་ཅེ།

༄༅། །ཅུ་བྱ་ཅང་ག་རག་ཅེ་ནི་སྣོ་མཐའི་
སྤིང་ཆེན་ལུང་དེ་མིན་རྒྱ་མཚོ་དང་གཙང་པོ་
ཆེན་པོའི་ནང་དུ་གནས། དེའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་
ཚོན་ ༩༩-༡༡༧cm དང་། སྤྱིང་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་
༠.༩--༡.༥kg བར་ཡོད། མཚུ་བྱ་འདི་སྐྱེ་ཉ་
ཅང་རིང་པོ་དང་སྤྱི་གཙུག་དུ་སྦྱར་ནས་པོ་
ཡོད་པ་གཏོང་བ་ནས་མིག་གི་མཐའ་སྐྱོར་ནས་
འགམ་པ་གཉིས་དཀར་ན་ཅོག་ནས་མཐིན་
པའི་བར་དང་དཔུང་བ་གཉིས་མར་ཁུ་མདོག་
ལ་ཨོག་མ་ནས་བྲང་དང་སྣོ་དག་དཀར་པོ་

ཡིན། དེ་སྐལ་རྒྱབ་ཀྱི་སྣོ་དག་སྦྱུག་ནས་ཡིན། དེའི་མཚུ་ཉོ་རིང་ལ་ནག་པོ་ཐིག་རི་མོ་མིག་བར་
དུ་བྱུག་པས་མཚུ་མིག་གི་བར་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་མཛོན། ཀླང་པ་ལྡང་ནས་མིག་པད་མ་ར་ག་ལྟར་
དམར་བ་ཡོད། པོ་ནི་མོ་ལས་སྦྱ་མདོག་སྦྱ་བ་ཡོད་པ་དང་ལུས་པོའང་ཅུང་ཆུང་བ་ཡོད། ཆགས་
པའི་དུས་ཚོད་སླེབས་སྐབས་མཐོ་པོའི་སྦྱ་རྒྱུས་གཟེངས་ཏེ་ཆུའི་ནང་དུ་ཞབས་ཐོ་བརྒྱག་པར་
བྱེད། དེའི་ཚང་སྤིང་ལག་ཏུ་བཅའ་བ་དང་། སྣོང་ང་སྣོན་པོ་གསུམ་ཅམ་བཞག་པ་ཡིན། དེ་ལ་
དུགས་མཚོ་དཀར་དང་། མཚོ་མོ་རིལ་རིལ། ཡ་ལྷ་མཚོའི་ཁུལ་དུ་གནས་སྡོད་བྱེད།

(7) Common Name: Black-Winged Stilt

Scientific Name: H. Himantopus

Local name: Tabeya ཉ་བེ་ཡ།

༡༡། །ཚུ་བྱ་ཉ་བེ་ཡའི་རྒྱུ་པ་ཐེང་སྐྱ་རིང་པོ་
ཅན་ཡིན། མགོ་ནས་ལུས་པོ་གཞི་དཀར་པོ་
ཡིན་པ་ལ་གཞོག་པ་གཉིས་སྐྱ་མདོག་ནག་པོ་
ཡིན། ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚྲ་
༣༣-༣༤cm དང་། སྤྱི་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚྲ་
༠.༡༤kg ཡོད་མཚུ་ཉ་ནག་པོ་རིང་པོ་དང་།
དེའི་བྱ་བ་ཁོངས་ལོ་རོབ་དང་ཨེའི་ཡ། ཨ་ལྷི་རི་
ཁ། ཨོ་སི་རྒྱ་ལི་ཡ། བོ་ལུ་རི་ལན་སོགས་སྐྱ་
ཡོད། ལ་དྲགས་ཚོག་ལམ་གསར་དང་། འེལ།
ཐེག་སེ། ཏུན་རྒྱུ། བདེ་སྤྱི། ཉན་ལེ། ཚུ་ལུར་

སོགས་ཀྱི་ཐང་ཐེལ་དུ་སྤོད་པར་བྱེད།

(8) Common name: Pied Avocet
 Scientific name: Recurvirostra
 Local name: Chu Gyandem མཚུ་གྲུ་ལྷོ་མཁུ་

༡༡། །མཚུ་གྲུ་ལྷོ་མཁུ་ནི་མཚུ་གྲུ་ལྷོ་མཁུ་གི་
 ལྷོ། དེའི་མཚུ་དང་མགོ་ནས་ལྷག་ཁུང་བར་
 དཔུང་བའི་སྟེང་འོག་གཉིས་དང་མཚུག་སྐྱོ་
 བཅས་ནག་པོ་ལ་གཞན་ལྷན་པོའི་མདོག་དག་
 དཀར་པོ་ཡིན། དེ་དབུས་ཨེ་ཡུའི་ཁུལ་དང་། རུ་
 ལྷའི་ཤར་སྐྱོགས། དབྱར་ལྷག་གུ་སྐྱེ་བར་ཡོ་
 རོབ་ཁུལ་དང་། དགུན་ཨ་སྐྱེ་རི་ཁ་དང་ཨེ་ཤི་
 ཡུའི་ཁུལ་དུ་འགོ་ དེ་བརྒྱན་བཤེར་ཅན་གྱི་ཚུ་
 ཅའི་སེང་དང་། ཚུ་རྗེང་སོགས་སྐྱོད། ཚང་
 ལྷིང་ལག་གི་ཚལ་གྱི་ས་སྟེང་དུ་བཅའ་ཞིང་།

སྟོང་ང་ལྷ་གཏོང་བར་བྱེད། དེ་ལྷུ་ཚོགས་ཉུང་དུ་བྱས་ནས་སྟོད་ཅིང་སྐྱབས་རེར་ཚུ་གྲུ་གཞན་
 དང་མཉམ་འགྲོགས་བྱེད།

(9) Common name: Grey Heron

Scientific name: Ardea Cinerea

Local name: Chuja Tsuk Dro Chan རྩུ་བྱ་གཙུག་སྒོ་ཅན།

༡༡། །རྩུ་བྱ་གཙུག་སྒོ་ཅན་ནི་རྩུ་བྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་
 རིང་གཙུག་སྒོ་ཅན་གྱི་བྱ་རིགས་སུ་གཏོགས།
 དེ་ནི་ཨེ་ཤི་ཡུ་དང་། ཡོ་རོབ་ཨ་ཕྱི་རི་གཞི་ས་
 གནས་ཁག་ཅིག་ཏུ་འཚོ་གནས་བྱེད། དེ་ཡར་
 ལངས་པའི་ལྷན་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཁྱིེ་ ༡m
 དང་། ཚར་ལོང་བྱས་པའི་ལྷན་པོའི་སྤྱི་ཚད་
 ལ་ ༡-༡.༥m བར་ཡོད། དེའི་གཙུག་སྒོ་མིག་སྤྱིང་
 གི་མགོ་སྤྱིང་ནས་རྒྱབ་ལ་འཕྱུངས་ནས་ཡོད།
 མགོ་དང་མཐིང་པ། བྱང་དག་དཀར་པོ་ལ་ཨོག་
 མའི་འོག་ནས་སྤྱི་ནག་པོ་སྤྱི་མོ་བྱང་འོག་བར་

འཐེན་ཡོད། ལྷན་པོ་རྩུ་མདོག་ལ་མཚུ་དང་རྒྱུ་ལ་དམར་སེར་དུ་ཡོད། དེའི་ཚར་རྩུ་འགྲམ་ཤིང་
 སྤྱིང་གི་ཚེར་བཅའ་ཞིང་། སྤྱིང་ར་སྤྱིང་སྤྱིན་སྤྱི་འཛོག་པར་བྱེད། ལ་དུགས་ཤར་སྤྱིགས་དང་།
 ལུབ་ར། ལུ་རུ། སེངྒེ་གཙང་པོའི་འགྲམ་སོགས་ལ་གནས་པར་བྱེད།

(10) Common name: Eurasian Curlew

Scientific name: Numenius Arquata

Local name: Jachen Churing གྲུ་ཆེན་མཚུ་རིང་།

༡༡། ། གྲུ་ཆེན་མཚུ་རིང་ནི་ལྷན་པོང་ཆེ་བའི་
 ཆུ་བུའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེའི་ལྷན་པོང་རིང་
 ཚད་ལ་སྤྱི་ཚེན་ ༥༩-༩༠cm དང་ཞུང་ཚད་
 ལ་སྤྱི་ཚེན་ ༡༩-༡༠༩cm དང་སྤྱི་ཚད་ལ་སྤྱི་
 རྒྱ་ ༠.༩༡-༡.༣༩kg ལྷན་པོང་སྤྱི་མདོག་དུ་
 སྤྱི་ལ་ནག་ཐིག་གིས་བརྒྱན་པ་ཡོད། མོ་དེའི་
 མཚུ་ཚུང་རིང་བ་ཡོད། གྲུ་འདིའི་རིགས་ལྷུ་ཆེན་
 པོ་བྱས་ནས་བྱང་ཨ་མི་རི་ཁ་དང་། ཨི་ཤི་ཡའི་
 བྱང་སྤྱོད་ས་སྤྱི་པོ་ལྷ་ཉིན་དུ་ཀུ་ཤའི་ལྷན་པོ་
 གནས་པར་བྱེད།

(11) Common name: Eurasian Whimbrel

Scientific name: Numenius Phaeopus

Local name: Thiktra Churning ཐིག་ཁྲ་མཚུ་རིང་།

༡༡། ཐིག་ཁྲ་མཚུ་རིང་ནི་བྱ་མཚུ་རིང་ལས་
 ཚུང་ཚུང་བ་ཡོད། དེ་བྱང་ཨ་མི་རི་ཁར་ལྷུ་ཚོ་
 ཚེན་པོ་བྱས་པ་མཐོང་ཐུབ། དེའི་ལུས་པོའི་རིང་
 ཚད་ལ་སྤྱི་ཚེན་ 32-42cm བར་དང་སྤྱིད་
 ཚད་ལ་སྤྱི་ཁྱ་ 0.22-0.4kg ཡོད་དེ་སྤྱི་
 འཕེལ་བྱེད་ས་སེ་གོའ་ལན་གྱི་སྤྱོ་སྤྱོགས་དང་།
 ཨེ་ཉི་ཡའི་ཁུལ་དང་། ལ་དྲགས་བྱང་ཐང་ཁུལ་
 ཏུ་ཡོད།

(12) Common name: Bar- Headed Goose

Scientific name: Anser Indices

local name: Ngan Kar ངང་དཀར་(ངང་པ་)

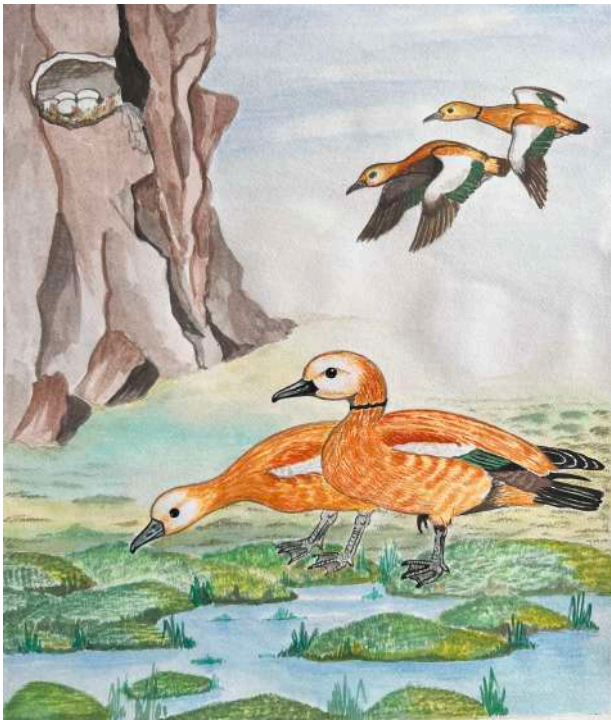
༡༢། །འོད་དང་ཉི་མ་ལ་ཡའི་ངང་པ་དེ་
དེགས་གཞན་དང་མི་འབྲ་བ་ནི་མིག་གི་ཐད་
ནས་མགོ་བོའི་ལྷད་པའི་སྟེང་བར་དང་རྣ་ཚོག་གི་
ཐད་ནས་ལྷག་པའི་བར་ཨོག་མ་ནས་བྲང་གི་
བར་དེ་མོ་ནག་ཐེག་དེ་འཐེན་པ་ཡོད། གཞན་
ལྷན་པོ་དག་རྩོད་ཀར་ལ་ཚུ་དེས་ཀྱིས་བརྒྱན་
པ་དང་། མཚུ་ཉོད་དང་རྐང་པ་དག་སེར་མདོག་ཏུ་
ཡོད། འཕྲར་བའི་སྐབས་མཇུག་སྟོད་དང་དཔུང་
པའི་འོག་གི་སྟོད་དག་དཀར་པོ་མཐོང་ཐུབ། བྱང་
ཨ་མེ་དེ་ཀའི་ངང་པ་དེ་དེགས་ལ་མགོའི་སྟེང་གི་

དེ་མོ་དེ་དག་མེད་ཅིང་དབྱེབས་གཟུགས་གཅིག་པ་ཡིན། ཨ་མེའི་ཁྲུལ་དུ་ཀོ་ན་གྱིའི་ངང་པ་ཐེར་
བ་དང་དེ་དེགས་ཨ་མེའི་སྐྱུ་སྐྱག་ཁ་ལོ་གའི་མཚོའུ་ནང་དུ་དགུན་དུ་སྟོད་པ་མཐོང་། ངང་པ་
འབྲིང་པོ་ཅིག་གི་ལྷན་པོའི་དིང་ཚད་ལ་སྟེ་ཚོན་ ༡༡-༡༤cm ཚུམ་དང་། ལྷན་པོའི་ལྷིད་ཚད་
ལ་སྟེ་ཆུ་ ༡.༡༧-༣.༣kg དེས་སྟོང་ང་ ༣-༩ བར་འཛོག་པ་ཡིན། ངང་པ་ནི་དབྱར་ཀ་དབུས་
ཨེ་ཤེ་ཡའི་བྱང་ངོས་སུ་བསྟོད་དེ་མཚོ་དང་མཚོའུ་ནང་དུ་གནས་སྟོད་བྱེད་དེ་མཚོ་འགམ་གྱེ་མའི་
ནང་དུ་སྟོང་ང་འཛོག་ཅིང་། དགུན་ཀ་སྟོ་སྟོགས་རྩོ་སའི་མཚོའུ་ནང་དུ་གནས་སྟོད་བྱེད། ངང་པ་
དེ་དེགས་ལ་དྲགས་མཚོ་དཀར་དང་། མཚོ་མོ་དེལ་དེལ། ཉན་ལ། ཚུ་ལུལ། སེང་གོ་གཙང་
པོའི་སྟོད་དུ་གནས་སྟོད་བྱེད།

(13) Common Name: Ruddy Shelduck

Scientific name: Tadorna Ferruginea

Local name: Nguru Ngurpa འུ་རུ། འུ་ར་པ།

༡༣། །འུ་རུ་འུ་ར། འུ་ར་པ་ཞེས་པ་དེས་སྐད་
འབྲིན་སྐབས། འུ་རུ་འུ་རུ་ཟེར་བས་མིང་
ཐོགས། འུ་ར་པའི་ལྷན་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྟེ་ཁྱི་
༥༩-༧༠cm བར་ཡོད་ཅིང་། ལྷན་པོའི་སྡིད་
ཚད་ནི་སྟེ་ཁྱི་ ༡.༩kg ཡོད་པ་རེད། དེའི་ལྷན་
པོའི་སྟུ་མདོག་ལི་ཤང་ཡིན་པ་ལ་གཤོག་པའི་
འོག་དང་། མཐུག་མའི་ཅེ་མོ་བཅས་ནག་པོ་ལ་
ཤོག་པའི་སྟོང་ཆ་སེ་སྟུག་དང་དཀར་པོ་ལ་སྐད་
ཀྱི་ཆ་ལ་ལྡང་ཁུར་ཡོད། མིག་དང་། མཚུ། ཀྱང་
པ་ནག་པོ་ཡིན། དེ་དབྱར་ཁ་བོད་དང་ཉི་མ་ལ་

ཡའི་རི་མཐོའི་མཚོ་ལྷོ་དང་ཚུ་རྫིང་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་གནས་སྟོན་བྱེད་དེ་དབྱར་འགོར་སྟུ་གུ་
བཞག་ནས་ན་སོན་དུས་རྒྱ་གར་སོགས་ས་རྩོ་སའི་ཚུ་རྫིང་གི་ནང་དུ་གནས་སྟོན་བྱེད་པ་ལྟར་ཉ་
རྩ་ཁན་གྱི་ཚུ་མཚོད་ནང་དུ་མཐོང་། འུ་ར་པའི་མཚུ་ཉོ་བའི་མཚུ་ཉོ་འབྲ་བ་ལ། ཕོ་དེའི་སྐྱེ་སྐྱོར་ལ་
ཐེག་ནག་པོས་སྐྱོར་ཡོད་ཚེ་ག་མཚོད་ནང་དུ་ར་པ་ཟེར་ཞེས་། ལ་དུགས་ཀྱི་ལྷན་པོ་འུ་རུ་ཟེར་དེ་
མདོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་དུ་འདོད་པ་ལྟར་དང་། གཉེས་གཉེས་སྟོན་ཟེར་འདུག་པ་དུར་པ་བ་ཚང་
གཉེས་ནི་ཤིན་ཏུ་བཅེ་བ་ལྟར་པ་ཞེས་ཡིན་ཞེས་། དུས་ཉམས་ཏུ་མཉམ་འགྲོགས་བྱེད་ཅིང་། ཟེར་
ཚུལ་ལ་གཅིག་ཤི་ན་གཅིག་ཤོས་དེ་སྟུག་བསྟུལ་གྱིས་ཤི་འགྲོ་བ་རེད་ཟེར། དེ་ལ་དུགས་སྟུ་རུའི་
ཡུལ་སྟོན་དང་། མཚོ་དཀར། དཀར་རྒྱུ་རྫོན་སྡིང་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་དུ་མཐོང་བུལ།

(14) Common name: Common Merganser

Scientific name: Mergus Merganser

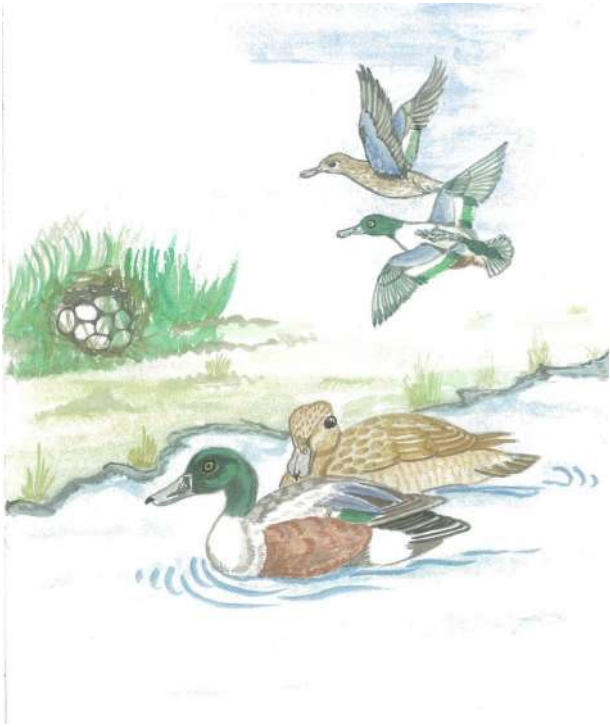
Local name: Zalmo ཟལ་མོ།

༡༡། ཟལ་མོ་དེ་རིགས་ཡོ་རོབ་དང་ཨི་ཤི་
 ཡུ་དང་བྱང་ཨ་མི་རི་ཀའི་གཙང་པོ་ཆེན་པོ་
 དང་། མཚོ་དང་མཚོ་ལྷི་ནང་དུ་གནས་སྡོད་
 གྲུད། དེའི་ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྐྱི་ཚོན་
 ༥༤-༧༡cm དང་ལུས་པོའི་སྡིད་ཚད་ལ་སྐྱི་
 རྒྱ་ ༡.༩༣༠-༡.༧༠༠kg པོ་དེ་མགོ་དང་སྐྱི་
 རྒྱབ་གཞུང་ནག་ལ་སྐྱོད་ཀྱང་པོར་ཡོད། མོ་དེ་
 མགོ་ཁམ་ལོག་ཟེ་སྐྱ་ཡོད་ལ་རྒྱབ་གཞུང་གོ་
 ལོག་སྐྱོད་ཀྱང་ཤུག་ཆེ་བ་ཡོད། གཉིས་ཀའི་
 མཚུ་དམར་པོ་ལ་ཅེ་ལྷགས་ཀྱུ་ལྟར་གྲུག་ཡོད་

བ་རྒྱང་བ་དམར་པོར་ཡོད། དེའི་མཚོ་རྗེད་གི་སྡིང་ཚལ་དང་ཤིང་སྡོད་གི་སྡོང་སོགས་སྐྱ་ཚང་
 བཅའ་ནས་སྐྱོང་ང་ ༤-༡༩ བར་བཞག་གི་ཡོད། དེ་ལ་དུགས་སེང་གི་གཙམ་འགྲམ་དང་། ལུ་
 ཁ། ཡ་ཡུའི་མཚོ། སྐྱ་རུའི་ཡུལ་སྡོད། ལུ་ར་བདེ་སྐྱིད་ལུལ་དགུན་དུས་ཤེའི་མར་ཤེའི་ལུལ་དུ་
 མཐོང་བྱུང།

(15) Comoon name: Northern Shoveler
 Scientific name: Spatula Clypeata
 Local name: Khachu Khem ཁ་མཚུ་ཁེམ།

༡༡། །བྱ་གཤམ་ཁ་མཚུ་ཁེམ་ཞེས་པ་ནི་མཚུ་
 ཉོ་རིང་པོ་ལེག་མོ་ཁེམ་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་མིང་དེ་
 ལྟར་བཏགས། དེའི་ལྷན་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྟེ་
 ཚོན་ ༤༨cm དང་སྟེང་ཚད་ལ་སྟེ་ཀླ་ ༠.༦kg
 ཡོད། པོ་དེའི་ལྷན་པོ་ཚོན་ཁར་ཡོད། དུས་རྒྱུན་
 མགོ་ནག་པོར་ཡོད་པ་ལ་འདོད་པ་ལངས་པའི་
 སྐབས་བྱ་གཤམ་པོ་དེའི་མགོ་དང་མཚིང་པ་ལྡང་
 བཤུ་ཏུ་ཡོད་ལ། སྐེ་ནས་བྱང་བར་དང་སྟོ་
 མཚུག་དག་དཀར་པོ་ཡིན། སྟོ་བ་ཁམ་པར་
 ཡོད། གཤོག་པའི་དབྱང་མགོ་ཐལ་སྟེ་དང་ནང་

མཚུག་ལྡང་ཁུ་མཐའ་བོ་ལོག་ཏུ་ཡོད། མོ་ནི་སྟེ་མདོག་དུ་མདོག་ཡིན། ཀར་པའི་ཚོད་མདོག་ལེ་
 དབང་ཡིན། ཁ་མཚུ་ཁེམ་ནི་འདམ་རྩའི་ནང་དུ་འདུག་ཅིང་དེའི་ཁེམ་རྩལ་འདམ་རྩའི་ནང་གི་བྱ་
 སྟོན་དག་སྟུགས་ནས་ཟ། དེའི་སྟོང་ང་ཡང་འདམ་རྩའི་ཚལ་གྱི་དབྱས་སུ་བཅའ་ནས་སྟོང་ང་བྱ་
 སྟོང་ལྟར་བདུན་ནས་བརྒྱད་བར་བཞག་པ་ཡིན།

(16) Comoon name: Gadwall
 Scientific name: Marece Strepera
 Local name: Juknag མཇུག་ནག

༡༡། །ཚུ་བྱ་མཇུག་ནག་པོ་དེའི་སྐྱ་མདོག་
 གོ་དཀར་ཚུ་རིས་ཞིབ་མོ་ཁ་ཁུ་ཤིག་གཤམ་ཡོད་ལ་
 མོ་དེའི་སྐྱ་མདོ་གོ་སྐྱ་ག་ཚུ་རིས་ཚོབ་བ་ཡོད།
 གཉིས་ཀའི་མཇུག་མ་ནག་པོ་ལ་མཇུག་སྐྱའི་
 འོག་ཏུ་སྐྱོ་དཀར་པོ་ཚུར་མཐོང་བྱུབ། དེའི་ལུས་
 བའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚེན་ ༤༡-༥༡cm བར་
 ཡོད་ལ་སྤྱི་ཚད་སྤྱི་ཀླ ༠.༤༥-kg ཙམ་ཡོད།
 དུས་རྒྱུན་རྒྱགས་ཚུ་དང་གཙང་པོའི་ནང་དུ་
 སྡོད་བར་བྱེད་དེའི་ཚུའི་ནང་དུ་གདིང་མཇུག་
 བརྒྱབས་ནས་ལྷོ་འཕོ་ལ་བར་བྱེད།

(17) Comoon name: Greylag Goose

Scientific name: Anser Anser

Local name: Ngangpa Churi Chen ལྷ་རིས་ངང་པ་།

༡༡། །ལྷ་རིས་ངང་པ་པོང་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ།
དེའི་རིང་ཚད་ལ་སྟེ་ཚོན་ ༡༤-༢། བར་དང་།
སྡིད་ཚད་ལ་སྟེ་རྒྱ་ ༣. ༣kg ཡོད་དེའི་སྟེ་སྟོམ་
ལ་རིང་ཞིང་སྟོ་བ་འབྱར་བ་ཡོད་དེའི་ལུས་པོའི་
མདོག་ཐལ་མདོག་ལ་སྟོ་དག་ལྷ་རིས་ཀྱིས་
བརྒྱན་པ་དང་། མཚུ་སྟོམ་ཞིང་རྒྱང་པ་དང་མཚུ་
གཉིས་ལི་ཤང་དུ་ཡོད་པོ་དེ་ཁ་དོག་ནག་པ་
དང་། མོ་དེ་ཁ་དོག་སྐྱ་བ་ཡོད། དེས་རྩ་བ་
དང་། དེ་རིགས་མང་ཆེ་བ་དབྱར་ཁ་བྱུང་ཐང་

མཚོ་མོའི་གཞུང་དུ་གནས་ནས་མཚོ་འགྲམ་དུ་སྒོང་ང་ལུ་འཛོག་པ་ཡིན། དབྱར་དུས་སོ་སར་
ལྷ་སྟེགས་ནས་སྐད་འབོད་ཀྱིན་འཕུར་བར་བྱེད། དེ་རིགས་ཨེ་ཞི་ཡུ་དང་ཡོ་རོབ་ཁུལ་དུ་བྱུང་
ཆེན།

(18) Common name: Spotted Reshank

Scientific name: Tringa erythropus

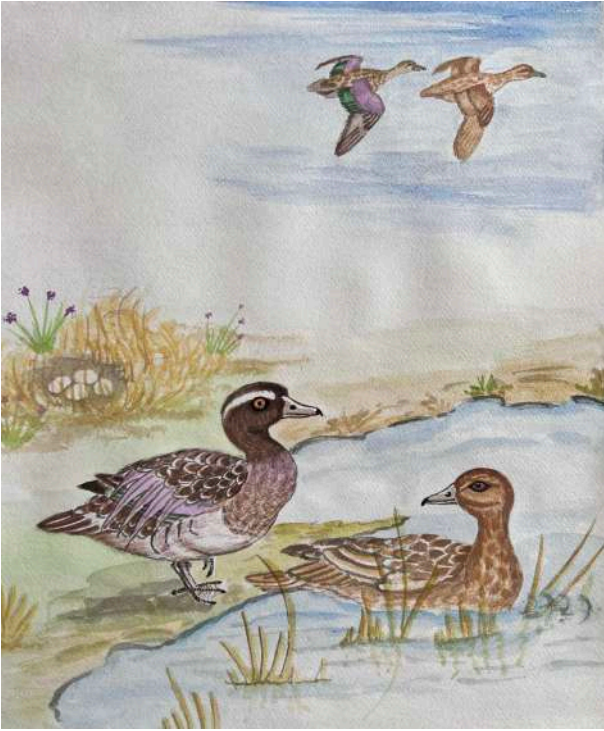
Local name: Thing Ril ཐིང་རིལ།

༄༅། ཐིང་རིལ་ནི་མཚོ་དང་མཚོ་ཕྱུའི་མཐའ་
མར་ལྷུ་ཚོགས་བྱས་ནས་སྡོད་མཁན་གྱི་ཚུ་བའི་
རིགས་ཤིག་ཡིན། དེའི་ལུས་ཤོའི་རིང་ཚད་ལ་སྐྱི་
ཚོན་ ༡༩-༣༡ བར་དང་། སྡི་ཚད་ལ་སྐྱི་ཚུ་
༠.༡༣-༠.༣༤kg བར་ཡོད་སྐད་ལྟ་པོ་རིང་པོ་
འདོན་པ་སྟེན་པོ་ཡོད་པས། བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའི་སྡོད་འཇུག་ཏུ། ཐིང་རིལ་ལྷུར་བ་དང་ནི་
ངང་བ་དང་། བཞད་སོགས་སྐད་སྟེན་པོ་འབྲིན་
བར་གསུངས་བ་དེའོ། དེ་འདོད་པ་སྡོད་པའི་
ལུས་སྐྱ་སྐྱ་མདོག་ནག་པོར་འགྲོ་བ་དང་། དགུན་

ཁའི་ལུས་སྐྱ་སྐྱ་མདོག་གོ་ལོག་ཏུ་ཡོད། དེ་ཡང་ཨོག་མ་དང་སྡོ་དེ་བཞིན་འཕྱར་འགྲོ་བའི་སྐབས་
མཇུག་མཐར་དཀར་པོ་མཐོང་བྱུང་མཚུ་ཉོ་རིང་པོ་དང་། ཀར་བ་རིང་པོ་གཉིས་དམར་པོར་ཡོད།

(19) Common name: Arganey
 Scientific name: *Spatula Querquedula*
 Local name: Chuja Gotra ལུ་བྱ་མགོ་ལྷན།

༡༡། །ལུ་བྱ་མགོ་ལྷན་པོ་དེའི་མིག་གི་སྐྱེང་
 བུ་ལྷོ་ལུ་པའི་བར་དཀར་ཐེག་འཐེན་ཡོད་པ་
 དང་དབྱུང་པ་གཉིས་དཀར་པོ་དང་ཚོག་མ་ནས་
 བྲང་གི་བར་སྐྱ་མདོག་ཁམ་པ་མགོ་ནས་རྒྱབ་
 གཞུང་བར་ཁམ་ནག་ཏུ་ཡོད། དེའི་ལུས་པོའི་
 རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚེན་ ༤༡cm དང་སྤྱི་ཚད་ལ་
 སྤྱི་རྒྱ་ ༠.༣༠-༠.༤༤kg བར་ཡོད། པོ་དེ་
 འཕྱར་བའི་སྐྱབས་གཤོག་པའི་མཚུག་མཚམས་
 འྱི་སྐྱོ་དག་ལྡང་ཁུར་ཡོད། མོ་དེ་ལུས་པོ་ཡོངས་
 རྫོགས་སྐོ་ལོག་དང་གཉིས་ཀའི་སྐྱོ་དག་ལུ་རིས་

ཤིག་ཤིག་ཏུ་ཡོད།

(20) Comoon name: European Roller

Scientific name: Coracias Garrulous

Local name: Yucha གཡུ་བྱ།

༄༅། །གཡུ་བྱ་ནི་ཨ་ཟླེ་རི་ཀའི་བྱ་ཞིག་ཡིན་
 བ་མ་ཟད། དེ་ Kenya རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་བྱ་
 ཞིག་ཡིན། དེའི་ལུས་ཤོ་ལྗང་ཁུ་ལ་རྒྱབ་གཞུང་
 དུ་མདོག་ཡིན། དེའི་ལུས་ཤོའི་རིང་ཚད་ནི་སྟེ་
 ཚེན་ 29-32cm ཡོད། དེས་སྤུ་གྲུ་ཚར་
 སོངས་བྱེད་ས་ཨ་ཟླེ་ཀའི་ Morocco རན་
 Tunisia བར་དང་། ཡོ་རོབ་ཀྱི་ཤར་དང་སྟོ།
 ཨི་རན་གི་སྟོ་རྒྱབ་དང་། དེའི་རིགས་ཅིག་སྟེ་
 འཕེལ་བྱེད་ས་ཨི་རག་ནས་ཨི་རན་། ཀཤི་སྟེ་
 རི་སོགས་ཀྱི་ཁུལ་དུ་གནས་སྡོད་བྱེད་དེའི་ཚང་

ཤིང་སྡོང་ཆེན་ཤོའི་འཛེར་ཁུང་ནང་དུ་བཟོ་བར་དགའ། དེས་སྡོང་ང་དཀར་ཤོ་གཉིས་ནས་བཞི་
 བར་འཛོག་པར་བྱེད། དེ་དགུན་དུ་ཨ་ཟླེ་རི་ཁའི་སྟོ་སྟོགས་ས་ཉ་རའི་ཁུལ་དུ་འགོ།

(21) Common name: Common Coot

Scientific name: Fulica Astra

Local name: ཉན་ཅ་ཅ་ལུག་ Hanta ཚུ་བྱ་གྲ་པ། Chuja Gapa

༄༅། ། ཉན་ཅ་ཅ་ལུག་ནི་ཡོ་རོབ་དང་ཨེའི་
 ཡུ་ཨོ་སི་གོ་ལི་ཡུ་དང་ནི་ལུ་ཅེ་ལེན་གླིང་དང་།
 དེ་བཞིན་སྟོ་བྱང་ཨ་མི་རི་ཁའི་ཁུལ་དུ་མཐོང་
 ཟུབ། དེའི་ལུས་སྟེང་རིང་ཚད་ལ་སྟེ་ཚོན་
 36-38cm བར་དང་། སྡིང་ཚད་ལ་སྟེ་
 0.670-0.775kg བར་ཡོད་ཚུ་བྱ་གྲ་པ་དེ་
 དབང་ལུགས་ཆེ་ཞིང་བྱ་གཞུག་གཞན་གཟུགས་
 ཁོ་རང་ལས་ཆེ་བ་དག་ཀྱང་ཁོ་ལ་ཞེད་ནས་
 བྱོད་འགྲོ། དེའི་རྒྱ་པ་རིང་བས་ཚུ་བྱ་གཞན་
 ལ་སྡེར་མོ་རྒྱགས་བྱེད་ཡིན། དེ་དབྱིད་དུས་ལ་

དུགས་ཤེ་མར་ཤེས་དང་། མང་ཆེ་བ་སྟེ་དང་། ཤེལ། འཇིག་སེའི་རྫོན་བཤེར་ཡོད་སར་འདུག
 དེ་བཞིན་བདེ་སྡིད་ལུན་རྒྱར་ཁུལ་དང་། དབྱར་ཁ་མཚོ་དཀར་སོགས་སུ་བསྡོད་གནས་བྱེད།
 ཡང་ཚུ་བྱ་དེ་རིགས་གདོང་དམར་རྒྱང་པ་སེར་སོ་ཅན་ལ་ Eurasian Moorhen ཟེར་བ་
 ཡོ་རོབ་ཤར་རྒྱུད་དང་། རྒྱ་ནག་འབྲི་ཚུ་གཙང་སེའི་གཞུང་དུ་མང་།

(22) Common name: Ibis Bill

Scientific name: *Lbidorhyncha Struthersii*

Local name: Tunglagma ཏུང་ལག་མ།

༢༢། ཏུང་ལག་མ་ནི་མཚུ་མིང་དམར་པོ་
ཅེ་གྲུག་ཡོད་པ་དང་རྐང་པ་མིང་པོ་དམར་པོ་
ཡིན། གདོང་པ་ནག་པོ་དང་བྲང་ཐད་གོང་ཐག་
ལྷ་བྱ་ནག་པོ་ཡོད་པ་ལྷུས་པོའི་སྤོ་དཀར་པོ་མ་
གཏོགས་གཞན་ལྷུས་པོ་དག་ཚུ་མདོག་ལྷར་
སྤོ་སྐྱར་ཡོད། དེ་དབྱས་ཨེ་ཤི་ཡའི་ས་མཐོའི་
སྐང་དང་། མོད་དང་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་
ལྷལ་གྱི་ཚུ་འགམ་དུ་གནས་སྤོད་བྱེད། དེའི་
ལྷུས་པོའི་མིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་ 6.1-1.3cm
བར་ཡོད། ལྷུས་པོའི་སྤོད་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་

0.220-0.330kg བར་ཡོད། ཏུས་རྒྱན་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྱི་ཁྱི་ 1200-2200m
བར་དུ་གནས་སྤོད་བྱེད་ཅིང་། ལྷུག་གྲུ་སྤེལ་བའི་སྐྱབས་ས་ཆ་དམའ་ས་སྤྱི་ཁྱི་400ཡས་མས་
སུ་འགོ་བར་བྱེད། ཏུས་རྒྱན་ཚུ་འགམ་དུ་སྤྱི་ཚོན་ཚུ་དུ་བཅུ་གངས་ཡས་མས་བྲུས་ནས་སྤོད་པ་
དང་། ལ་དྲགས་ལ་སེང་གེ་གཙང་པོའི་འགམ་ཤེལ་ཉེ་འགམ་དང་། དབའ་ལམ་ཟམ་པའི་འགམ་
སོགས་གཙང་འགམ་གཞན་དུ་འང་མཐོང་ཐུབ། དེས་མི་ལ་ཞེད་སྣང་དེ་ཅི་མ་མི་བྱེད་ལ་གཙང་པོ་
བཅད་པའི་སྐྱབས་མ་འཕྱར་བར་བརྒྱལ་ནས་འགོ་བར་བྱེད།

(23) Common name: Black-Necked Crane

Scientific name: Grus nigricollis

Local name: Thrung Thrung ལྷང་ལྷང་། ལྷང་ལྷང་སྐྱེ་ནག

༄༅། །ལྷང་ལྷང་སྐྱེ་ནག་བྱ་རིགས་ཀྱི་ནང་
ནས་ལྷང་ལྷང་སྐྱེ་ནག་ལོ་ལྷོ་ལོ་ཞིག་ཡིན་དེའི་ལྷང་ལྷང་སྐྱེ་
རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚེན་ ༡༣༤cm དང་། ལྷིང་
ཚད་ལ་སྤྱི་ཚུ་ ༥.༥kg ཡོད་དེའི་ལྷང་ལྷང་སྐྱེ་
ཡན་ཚད་ནག་པོ་ལ་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་གཙུག་ཏུ་གཏོག་
དམར་པོ་ཡོད་པ་རྐང་པ་མན་ཚད་དང་གཤོག་
སྤྱིའི་མཐའ་དེ་བཞིན་མཐུག་སྤྱོད་བཅས་ནག་པོ་
ཡིན། གཙུགས་དབྱིབས་སྐྱེ་དང་རྐང་པ་རིང་
པོར་ཡོད་དེ་པོད་ས་མཐོའི་སྤྱིང་དུ་མང་ཤོས་
ཡོད་ལ་དེ་མིན་འབྲས་སྤྱོད་ས་དང་ལ་དུགས།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་སོགས་སུ་ཉུང་ཤས་ཡོད། ལྷང་ལྷང་དུ་སྤྱོད་ས་སྤྱིང་ཚུ་དང་ཡར་ལུང་གཙང་པོའི་
གཞུང་དུ་མང་ཞིང་། ལྷང་ས་སྤྱིང་ཚུའི་འགོ་རྒྱུང་ཤོད་གཙང་པོ་དང་གཞུང་ལོང་གཙང་པོ་ཉིས་འདུས་
ཀྱི་སར་དགུན་ཁ་ལྷང་ལྷང་༥༠སྐྱོར་མཚན་པོ་གཙང་འགམ་ཚུ་སྤྱོད་མོ་ཡོད་སར་ལྷང་ལྷང་ཉེ་
འདུག་པ་མཐོང་།

(24) Common name: Brown Dipper

Scientific name: Cinclus Pallasii

Local name: Chu-Ka རྩུ་ཁ། རྩུ་ཁ་ཉེ་པོ།

༄༅། །རྩུ་ཉེ་པོ་ཉེ་པོ་ཉེ་པོ་གཟུགས་རྩུ་ཁ་ཞིང་
མཐུག་མ་གནམ་བཏེགས་དང་དེ་ཐུང་བུ་བྲང་
དགར་དང་འབྲ་པོ་ཡོད། དེའི་སྐྱ་མདོག་དུ་
མདོག་ལ་གསོག་པ་རྩུང་དུ་ཁ་དོག་ནག་ཅམ་
ཡོད། དེའི་ལུས་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་
༡༤-༡༩cm དང་། སྤྱི་ཚད་ལ་སྤྱི་རྩུ་
༠.༠༡༥kg ཅམ་ཡོད་མོ་དེ་པོ་ལས་གཟུགས་

སྟོབས་ཆེ་བ་ཡོད། དེ་འཛམ་གླིང་གང་སར་རྩུགས་རྩུའི་འགམ་དུ་མཐོང་བྱུང། དེ་ལ་དུགས་ལ་
སྤྱར་ཁ་དང་། རུམ་སྐྱུག་དེ་ལ་དུགས་ལ་སྤྱར་ཁ་དང་། རུམ་སྐྱུག་ལྷུ་ལའི་བོག་པོ། སྤྱི་ལོ། ཉན་
ལ། མ་ཉེ་ཡི་ཟམ་འགམ་སོགས་སྤྲོད་བྱེད། རྩུ་ཉེ་པོ་དེ་རིགས་བལ་ཡུལ་ལ་སྤྱི་སྟོན་
གཡོན་རྩུ་འགམ་དུ་ཡོད་ཅིང་། དེས་རྩུའི་ནང་དུ་གདིང་འཇུག་བརྒྱབ་ནས་རྩུ་ཚོད་སྐྱར་མ་
གཅིག་ཡས་མས་བསྐྱད་དེ་རྩུ་མཁར་དོན་ཉེ། མགོ་སྐྱར་ཉེ་མཐུག་ཐུང་བཏེགས་ཅམ། བཏེགས་
ཅམ་བྱས་ཉེ་ཅིང་ཅིང་ཅིས་སྐྱད་འཕོད་བྱེད་དོ།

(25) Common name: White Throated Dipper

Scientific name: Cinclus Cinclus

Local name: Thungbu Drangkar ཐུང་བུ་བྲང་ཀར།

༡༡། །ཐུང་བུ་བྲང་ཀར་ནི་ཚུ་བྱིུ་ཚུའི་
 བང་གཏིང་འཇུ་མ་རྒྱབ་ནས་འབྲུ་ཟེན་བ་བར་
 བྱེད་ཅིང་། དེའི་སྐྱུ་མདོག་ནི་ཨོག་མ་ནས་སྡོ་
 བར་དཀར་པོ་དང་། མགོ་དང་བྲོད་པ་རྩ་
 མདོག་ །རྒྱབ་གཞུང་དང་གཞོག་པ་དུ་མདོག་
 ལྷུང་ཡོད། དེའི་ལྷན་པོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་
 ཚོན་ ༡༥cm དང་། ལྡིད་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་

0.0༩0-10kg བར་ཡོད་དེ་གཞོག་པ་སྐྱང་བས་ཐག་རིང་པོ་འཕུར་མི་སྲུབ།

(26) Common name: Brown-Headed Gull

Scientific name: Larus Brunmicephalus

Local name: Nyagar Raktse ཉ་དགར་རག་ཚེ།

༄༅། ། ཉ་དགར་རག་ཚེའི་ལྷན་
 བོའི་རིང་ཚད་ལ་སྤྱི་ཚོན་
 ༤༡-༤༥cm དང་། ༡༦,༡༩in
 ཡོད་ཅིང་། དེའི་སྤྱི་མདོག་ལྷན་པོ་
 གཞི་མ་དགར་པོ་ཡིན་པ་ལ་མགོ་
 སྤྱི་ག་པོ། གཞོག་པ་སྤྱི་སྤྱི་ལ་
 མཇུག་སྤྱི་ནག་པོ་མཚུ་དང་རྒྱང་པ་
 གྲག་ལྟར་དམར་བ། མིག་འབྲས་
 རྒྱབ་སྤོགས་སྤྱི་སྤྱི་དགར་རིས་ཀྱི་
 བསྐྱོར་བ། མིག་འབྲས་ཀྱི་མཐར་

དམར་རིས་ཀྱི་བསྐྱོར་བ་ལ། མིག་འབྲས་ལྡང་སྤྱི་ཡིན། ན་སོ་མ་ལོངས་པ་ལོ་གཉིས་ཅམ་རིང་
 གི་སྤྱི་མདོ་སྤྱི་སྤྱི་དང་། གཞོག་པའི་སྤྱི་དུ་དུ་མདོག་གི་ཁ་རིས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ཡོད་དེ་རིགས་སྤྱི་
 ཨ་མི་རི་ཀ་དང་ཨ་ཅིན་གེ་ནའི་ཁུལ་དུ་ལོ་འཁོར་སྤོད་པ་དང་། ལ་དུགས་དགར་རྒྱན་ཁུལ་དུ་ལོ་
 འཁོར་མར་སྤོད་ཅིང་། དེ་དགུན་ཁ་ཉ་དག་ཁ་རྒྱང་མ་ལྡང་བར་ཁྲགས་པའི་ལོག་དུ་སྤོ་གྲེན་དུ་
 ལོག་ནས་སྤོད་པར་དེས་ཁྲགས་པ་བཅག་ནས་ཉ་འཛིན་པ་མཐོང་། དེའི་རིགས་ཨ་རིའི་གེ་ལ་
 ཉ་སོ་ནི་ཡའི་ཁུལ་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་མཐར་མང་ངོ་།

(27) Common name: Great Cormorant
 Scientific name: Phalacrocorax (black shag)
 Local name: བཀ་ཇོ། སོ་ལྷ་རོག་པོ།

༢༧། སོ་ལྷ་རོག་པོ་ལམ། བཀ་ཇོ་
 ཞེས་པའི་ཚུ་བྱའི་ལྷན་གྱི་རིང་ཚད་
 ལ་སྤྱི་ཚེན་༢༠-༡༠༩cm དང་།
 ༩༢,༥-༧༠in ཡོད་ཅིང་། སྤྱི་
 མདོག་ཀྱང་རོག་པོ་དང་། རག་པ།
 ཞོག་པ་དཀར་པོ་དག་ཡོད་ཅིང་།
 དེའི་མཚུ་ཅེ་ལྷན་གྱི་ལྷན་གྱི་ག་

ཅིང་། མཚུ་དང་ཞོག་མ་སེར་སྤྱི་ལ་མིག་གི་མདུན་ནས་མགྲིན་པའི་འོག་བར་གསེར་མདོག་ །དེ་
 ཉ་འཛིན་པའི་སྐབས་ཚུའི་ནང་དུ་གདིང་འཇུག་བརྒྱབས་ནས་ཉ་འཛིན་མཁས་པས། ལྷོ་ཨ་མི་རི་
 ཁ་དང་། ལྷང་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་ཉ་པ་དག་གིས་གསོས་ཏེ། ཤིང་བྱའི་ནང་འཁྱུར་ནས་ཉ་འཛིན་
 བརྒྱག་པར་བྱེད། དེ་ཚུ་ནང་དུ་བཏང་སྐབས་ཞོག་མའི་འོག་ཏུ་སྤྱད་པས་བསྐྱམས་ནས་ཡོད་པར་
 ཉ་མིད་མ་ཐུབ་པར་ཚུར་ཡོང་སྐབས་ཉ་པས་སྤྱི་ནས་བརྒྱང་སྤྱོད་ཞོག་མའི་ནང་གི་ཉ་དག་ལེན་པར་
 བྱེད། བྱ་དེ་རིགས་པོ་དུ་མང་ཞིང་། སྤྱིས་ནང་སོགས་ལུལ་ནས་བྱང་ཤར་མཚམས་སུ་རྩ་ཁ་མཚོ་
 ཞེས་པ་རུ་སྤྱི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་དུ་ཡོད་པ་དེར་འབོར་ཆེན་གནས་སྤོས་བྱས་ནས་ཉ་པ་ཚོས་ཉ་
 རྒྱང་དུ་སོང་འདུག་ཅེས་སེམས་སྤལ་བྱེད་བཞིན་པ་དང་། ཚུ་བྱ་ལྷན་པོ་ཚུའི་ནང་དུ་གདིང་
 འཇུག་བྱས་ནས་ཉན་ལས་སྤྱི་པོས་བེན་འགྲོ་བ་ཡིན། ལ་དུགས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ལྷན་པོ་ཆེ་ལ་སྤྱི་
 མདོག་རག་ཅོམ་འདུག་གཞན་པལ་ཆེ་བ་ནག་པོ་ཡིན།